

- ⊕ **Festivals:** Festivern a Tavernes de la Vallidigna
- ⊕ **Tradicions:** Aplecs del Sol Ixent
- ⊕ **Cultura popular:** Festa de l'Estendard a Palma

2018: UN ANY SENSE COPS D'ESTAT EN LLOC DEL MÓN

ENTREVISTA JOAN MAJÓ EX-MINISTRE ESPANYOL

‘L’1-O vaig votar que sí quan vaig veure
les patacades de la policia’

COM MIREM, QUÈ VEIEM, COM DECIDIM

MERCÈ IBARZ

'El desesperat', Gustave Courbet (1845).

GC

En companyia d'un bon llibre sobre la història de la mirada, tan essencial en el món de l'art com en la vida personal i col·lectiva

L'any s'acaba, treu el nas el que ve i es clourà la segona dècada del segle. Si miro pel balcó, la boira sembla que avui s'ha alçat gairebé del tot —encara és fosc mentre escric—, veig llumetes de vehicles a l'horitzó. A Saidí deuen estar contents, la boira hi té una malíssima reputació. Cert, no hem vist el sol des que som aquí, fa una setmana gairebé. A casa ens agrada: com més baixa, millor. Perquè no us enganxa gaires dies seguits, diuen familiars i veïns. No és així del tot, però tampoc no ho discutirem. Enraonar del temps és comunicar, el to de la parla és el que compta, les ganes. Fa dies del temps, diu una veïna, manera ben bona de concloure l'intercanvi pels carrers i botigues. Tret d'alguns pagesos granats que no s'estan de romanços i posen la boira a parir. Converso per WhatsApp amb la Monsó, Imma Monsó, que és a Lleida, a ella també li agrada la boira baixa. Quan no t'hi veus a un pam de nas. Quan estàs envoltat només dels teus sentits tret de la vista quasi: el tacte et guia, els ulls es giren endins.

Dies que poden ser fecunds, com ara llegir sense aturador fins que t'acabis el llibre. I endinsar-te després en un de ben gruixut

Quan estàs envoltat només dels teus sentits tret de la vista quasi: el tacte et guia, els ulls es giren endins

El seu jove desesperat, que em remet de manera irrevocable i per sempre a l'actor Johnny Depp, continua sent magnètic

i llegir-ne prou per a copsar-ne a fons l'interès i com t'ajudarà. És el cas del que tinc a la vora, un totxo de 525 pàgines (més índex de noms i llista de crèdits de les imatges de cada capítol), *The Story of Looking*, de Mark Cousins, publicat l'any passat, que lleigeixo en l'edició castellana de l'editorial Pasado & Presente, en traducció del seu director, Gonzalo Pontón, que ha preferit el títol *Historia y arte de la mirada* (2018). L'edició original té a la tapa una imatge de la Terra vista des de la Lluna, la que tinc a la vora hi té un primeríssim pla d'un dels quadres que més m'agraden, *El desesperat*, que Gustave Courbet (1819 - 1877) va pintar el 1845. Es diu que és un autoretrat, però el mestre que va iniciar el realisme modern, activista republicà compromès amb la Comuna de París, mort a l'exili per això, a La-Tour-de-Peilz (Suïssa), tenia vint-i-sis anys quan el va fer.

El seu jove desesperat, que em remet de manera irrevocable i per sempre a l'actor Johnny Depp (així l'anomeno a les classes d'art, per a enjogassament dels alumnes), continua sent magnètic, tant o més que el seu *L'origen del món* (1866), que a joves i grans impressiona de manera que es fa difícil de mirar-lo gaire estona tret que estiguis en la intimitat –que així va ser concebut, però això és una altra història– i, ara que el tens en un museu públic, el d'Orsay, et meravelles que encara avui aquest quadret per les dimensions hagués captat llavors, quan es va fer, els canvis en la mirada del seu temps que, gràcies ja a la fotografia, anunciaven el que seria el cine i com canviaria la mirada de la gent a partir sobretot del primer pla. Igual que *El desesperat*, primeríssim pla. I coses mai vistes abans en l'art.

Torno al llibre de Mark Cousins, un cineasta i autor nord-irlandès a qui devem també la magnífica sèrie històrico-documental *The Story of Film*, editada en DVD i que entre nosaltres va passar Betevé. Una meravella, d'entrada ja per la veu narradora, la del mateix Cousins, que mena el to i es converteix, perquè la veu humana és això, en el vehicle que relligarà les imatges, els capítols, les idees i conceptes del realitzador amb l'esperit i el gaudi dels espectadors. També quan escriu és així. Està ben entrenat. Amb la seva amiga l'actriu Tilda Swinton

El pintor provençal Cézanne era un home de poques paraules que no feia pas imatges quan escrivia, ni tan sols quan pintava

‘L’expectació, preocupació, ànsia, consideració i salvaguarda de l’acte de mirar’, que diu un estudiós citat per Cousins

ha passat temporades (desconec si encara ho fan) portant cine pels pobles i petites ciutats britàniques. Coneix bé els mecanismes de la divulgació, per la qual el món anglosaxó té veritable flaca i destresa, i està compromès amb la mare dels ous: el coneixement neix de l’amor. T’estimes una cosa i la faràs estimar, detestes una cosa i no la sabràs transmetre.

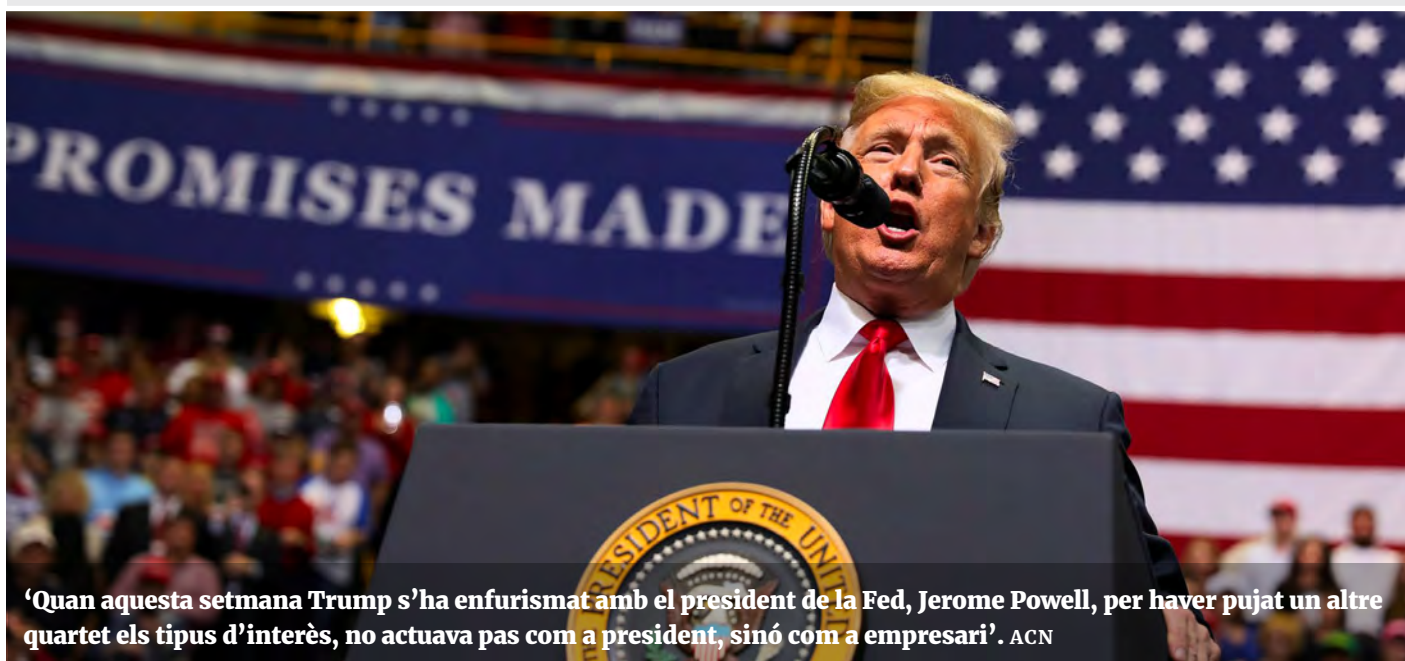
En les pàgines que precedeixen el llibre, Cousins cita una frase del pintor Paul Cézanne en una carta a l’amic i també pintor Émile Bernard, el 1905. El pintor provençal Cézanne era un home de poques paraules, rude, que no feia pas imatges quan escrivia, ni tan sols quan pintava: la seva esposa, les pomes, els arbres, la muntanya de Santa Victòria pintada fins a l’extenuació no hi són en els seus quadres de cap manera adjectivats ni adornats, hi són per la llum que reflecteixen, com cada cosa de la vida diària ho fa. Al seu amic Bernard li diu: ‘L’òptica que es desenvolupa en nosaltres mitjançant l’estudi ens ensenya a veure.’ Què vol dir ‘l’òptica’ per a Cézanne? Cousins ens fa sentir i comprendre que el pare de l’art modern per antonomàsia, de qui Picasso va dir a la seva mort que els havia ensenyat la tossuderia de mirar, volia dir que un ésser humà desenvolupa una vida específica del mirar. Igual com el nostre vocabulari creix amb l’edat, ‘el nostre vocabulari visual creix amb nosaltres. Aquesta és la idea capital d’aquest llibre. *L’òptica*, la mirada del lector, consisteix en tot allò que ha vist: els seus records visuals, els seus àlbums de fotos’.

Veure és un acte voluntari producte del fet de mirar, afinar la nostra òptica ve precisament d’això, de fixar-s’hi, de triar, de rebutjar, d’avaluar, de decidir què volem conservar i per què, què incorporem a nosaltres, a la nostra forma de mirar, tan aclaparada pel munt d’imatges que ens envolten més i més, pel tsunami de la mirada... Què, quan i on veiem i els efectes que té això. ‘L’expectació, preocupació, ànsia, consideració i salvaguarda de l’acte de mirar’, que diu un estudiós citat per Cousins. Per a poder decidir.

D’això es tracta. Bon any que ve. 📺

LA BOLA DE VIDRE REFLECTEIX PERILL EXTERIOR EL 2019

JORDI GOULA

‘Quan aquesta setmana Trump s’ha enfurismat amb el president de la Fed, Jerome Powell, per haver pujat un altre quartet els tipus d’interès, no actuava pas com a president, sinó com a empresari’. ACN

Més proteccionisme, menys comerç internacional i pujades d’interessos són un risc per a les exportacions i la indústria catalanes

A començament d’octubre, l’Organització Mundial del Comerç (OMC) va fer un avís que després van seguir més institucions internacionals. L’OMC va fer una cosa de pur sentit comú: va rebaixar la previsió de creixement del comerç global per al 2018 al 3,9%, cinc dècimes menys que els càlculs de l’abril. També va dir que els intercanvis comercials globals es moderarien encara més el 2019. L’OMC estima ara una pujada del 3,7% l’any entrant, enfront del 4% previst l’abril passat. Tot això és conseqüència de les tensions comercials originades pel proteccionisme de Donald Trump, les polítiques monetàries més restrictives que apliquen la Reserva Federal (Fed) dels EUA i el BCE i la por d’una gran volatilitat financera, en general.

La conseqüència que l’OMC n’extreu, de tot plegat, és lògica: si no hi ha tant comerç internacional i hi ha més riscos financers, els països creixeran menys. Per això s’espera que el 2019 el

Molts analistes, que veuen el risc de l'endeutament, de seguida han donat suport a Trump. Tot plegat no sembla pas que sigui un exemple seriós de com han de funcionar les coses al país que té encara la clau del món

Sembla que l'activitat en la indústria i l'exportació poden mantenir-se a un nivell acceptable

producte interior brut mundial creixi d'un 2,9%, mentre que enguany l'augment serà del 3,1%. L'FMI, l'OCDE, el BCE i la CE hi han anat al darrere, sempre amb un discurs comú: el creixement serà menor que no s'esperava. I afectarà l'eurozona. L'estat espanyol, és clar, és entre els assenyalats, i amb una taca més grossa que alguns altres: l'alt nivell de deute públic.

Quan aquesta setmana Trump s'ha enfurismat amb el president de la Fed, Jerome Powell, per haver pujat un altre quartet els tipus d'interès, no actuava pas com a president, sinó com a empresari. I la primera cosa que se li acut és d'acomiarar el seu servent infidel. I, tot seguit, pensa que tot plegat pot desembocar en un preu més alt del diner i afectar els seus amics multimilionaris que, potser, han ampliat el negoci i s'han tornat a endeutar fins al coll. Molts analistes, que veuen el risc de l'endeutament, de seguida han donat suport a Trump. Tot plegat no sembla pas que sigui un exemple seriós de com han de funcionar les coses al país que té encara la clau del món.

I a nosaltres, com ens afectarà tot això? Doncs, simplement, ens marca el camí que seguirem. I ens el marca per la via de l'exportació. Segons l'última enquesta sobre clima exportador a Catalunya, feta el tercer trimestre del 2018, l'indicador de la cartera de comandes (que és la diferència entre els percentatges d'empresaris que n'esperen més i els que n'esperen menys) té un valor negatiu (-4,2). Aquest valor indica una disminució de 18,3 punts respecte del trimestre anterior i de 8,6 punts respecte del tercer trimestre del 2017. A més, és la primera vegada que se situa en una posició negativa d'ençà del tercer trimestre del 2016 (-1,8). Els exportadors intueixen que els costarà més de vendre a l'exterior. Recordem, d'una altra banda, que la desacceleració en aquest punt ja és evident, perquè el ritme de pujada s'ha atenuat considerablement a mesura que avançava l'any: ha passat de créixer al 5% el primer trimestre a l'1,5% el tercer... Però, evidentment, el fet més important és que encara pugem.

La reducció en l'estirada de l'exterior qui més la nota és la indústria. Un sector en què aquests últims mesos ja s'ha vist, la desacceleració. Segons la comptabilitat catalana, el primer trimestre creixia al 5,2% i el tercer al 2,7%. En l'indicador del clima industrial també s'observa una desacceleració important el tercer trimestre. Durant tot l'any la diferència entre els empresaris optimistes i els pessimistes voltava els 16 punts i el tercer trimestre baixa fins a 6. De totes maneres, sembla que l'activitat en la indústria i l'exportació poden mantenir-se a un nivell acceptable, encara que les xifres de creixement interanual aquests trimestres vinents seran poc vistoses, perquè es compararan precisament amb els trimestres en què el sector havia crescut més.

En els serveis, no sembla pas que hi sigui tan evident, aquesta desacceleració. Fa molts trimestres que el sector creix a un

El comerç suscita dubtes, amb un comportament irregular aquests últims mesos que pot continuar el 2019

La conclusió a què arriben la Cambra de Comerç i el govern és que el 2019 tornarem a créixer al voltant del 2,5%

ritme entre el 2,5% i el 3% i no hi ha res que faci pensar que hagi de canviar. Destaquem els serveis immobiliaris i professionals, que puguen entre el 3,5% i el 4% i marquen un ritme creixent tot l'any. El comerç suscita dubtes, amb un comportament irregular aquests últims mesos que pot continuar el 2019. Malament, sense pal·liatius, es presenten les vendes en les grans superfícies, una fórmula que va quedant despenjada dels nous hàbits dels consumidors.

És segur que les vendes que arrabassen les plataformes d'internet al comerç físic continuaran fent-ho el 2019: segons les últimes enquestes de la Generalitat cada vegada més catalans compren per aquesta via (pràcticament el 50%). Per això, és probable que els índexs de vendes al detall tinguin un comportament més negatiu que no pas les estadístiques de consum, del punt de vista familiar. Un consum que pot mantenir el ritme (un 2%), després de les pujades salarials (minses, això sí) que es registren en moltes empreses (no tan sols el salari mínim) i el manteniment de la nova contractació que s'espera que pugui créixer entorn d'un 2%.

La construcció, que el 2018 ha crescut d'un 5%, pot mantenir el ritme de creixement uns quants mesos. El treball públic, en època d'eleccions municipals, sempre es nota. Segons la Cambra de Contractistes d'Obres de Catalunya (CCOC), del gener al setembre del 2018 la licitació oficial d'obres a Catalunya ha augmentat d'un 16% respecte del mateix període del 2017, i ha arribat a 1.201,4 milions d'euros, gràcies sobretot a l'impuls de l'administració local. I la CCOC assenyala tot seguit que aquest import és inferior a la mitjana dels vint darrers anys, uns 2.800 milions d'euros per al mateix període o 3.750 milions anuals, a preus constants. Vet aquí la gran assignatura pendent de Catalunya: la inversió pública.

I queda el turisme. Durant l'any ha estat motiu de controvèrsia. Certament, no ha vingut tanta gent... però ha gastat més. A Catalunya, la diferència clau ha estat en els espanyols, que han baixat d'un 1,2%, mentre que la xifra d'estrangers ha crescut d'un 2,6% i fins a l'octubre havien gastat un 6,3% més en total i un 7,6% més per persona. El 2019, cal pensar que la tendència continuarà, perquè enguany s'ha vist que els estrangers que vénen a Catalunya no havien canviat la destinació per Turquia, Egipte ni Tunísia, com passava.

La conclusió a què arriben la Cambra de Comerç i el govern és que el 2019 tornarem a créixer al voltant del 2,5%, sempre que no passi res d'anormal (el 2018 sembla que haurem crescut d'un 2,7%). Aquest hauria de ser el punt de referència a tenir en compte. Però tinguem present que hi ha una diferència important respecte a dotze mesos enrere: ara com ara, hi ha més riscos i tenen una probabilitat més alta de materialitzar-se, perquè majoritàriament vénen de fora... i són per a tothom. 📺

MANUEL VALLS, TOUCHÉ

PERE MARTÍ

Manuel Valls, en un acte de Ciutadans de celebració de la constitució espanyola. ALBERT SALAMÉ

El pacte de Ciutadans amb Vox l'allunya de la centralitat política que cercava i li fa caure la màscara de moderat que li havien dissenyat * La Sindicatura de Comptes demana més rigor pressupostari a la Generalitat**

TEMA DEL DIA

Disfressa. Quan Manuel Valls va venir a Barcelona l'hivern passat per participar en les marxes unionistes, via Laietana avall, els de Vox ja hi eren. Però amagats a segona fila. A la primera, compartia pancarta amb Miquel Iceta, Josep Borrell i Manuel Vargas Llosa, que feien veure que els fatxes no hi eren, i Albert Rivera i Inés Arrimadas encara portaven la disfressa de liberals. A Xavier García Albiol no el podien amagar, perquè és massa alt, però als de Vox sí, perquè ningú no els coneixia. Però Javier Ortega Smith era allà, somrient, veient com la bèstia anava creixent. Ex-boina verda, és l'advocat de Vox en l'acusació popular del judici contra els dirigents independentistes. Altres vegades, també hi havia assistit Santiago Abascal. Manuel Valls sabia que tenia l'extrema dreta darrere, a les manifestacions que assistia, però es pensava que

ho podria tapar amb una candidatura maquillada d'independent que fins i tot amaga les sigles de Ciutadans.

Tampoc li van dir res tots aquells prohoms que el convidaven a dinar i li suplicaven que es presentés d'alcaldeable per Barcelona, per evitar que caigués en mans de l'independentisme i fes fora aquesta roja d'Ada Colau que no els deixa fer-hi negocis. Li van ensenyar enquestes i, certament, no sortia mal posicionat. I el resultat de Ciutadans a Barcelona a les autonòmiques del 21 de desembre de 2017 va ser espectacular: la força més votada amb el 26% dels sufragis i guanyadora en set dels deu districtes. Li van assegurar que no tindria problemes de finançament ni li mancarien els suports mediàtics i li van posar els millors professionals al costat per a fer una candidatura invencible. Per cert,

Manuel Valls sabia que tenia l'extrema dreta darrere, a les manifestacions que assistia, però es pensava que ho podria tancar amb una candidatura maquillada d'independent

Valls té a favor la fragmentació del vot independentista, que ja té quatre candidats a la cursa, i la probable desaparició del PP

algun membre de l'equip de campanya ja ha dimitit, perquè el candidat no és fàcil de portar.

Però el pacte per a governar Andalusia ha fet saltar l'estratègia de Valls per a guanyar la batllia de Barcelona. Per un home que s'ha passat la vida provant de barrar el pas a la família Le Pen, presentar-se de la mà dels qui obren la porta a l'extrema dreta a les institucions espanyoles ha de ser dur. Però més enllà de la consideració personal, el pacte de Ciutadans amb Vox l'allunya de la centralitat política que cercava, li fa caure la màscara de moderat que li havien dissenyat i el deixa tocat. No ha tingut una arrencada de campanya fàcil, perquè la seva excessiva gesticulació per a demostrar que és un barceloní de cap a peus l'ha delatat. Però ara, a més, s'ha quedat, sense voler, a l'extrema dreta de l'escenari, sense poder arribar al centre.

L'única possibilitat que té Valls és que aquesta centralitat no l'ocupi ningú amb prou força i, aleshores, pugui ressuscitar. També té a favor la fragmentació del vot independentista, que ja té quatre candidats a la cursa, i la probable desaparició del PP, amb un candidat que donarà tardes de glòria però molt pocs vots. De moment, qui pot somriure més és Ada Colau, que pot exhibir una bandera més, l'antifeixista, a totes les que traurà per ocultar la seva mala gestió. Però si la batllessa acaba posant l'actual gerent de l'ajuntament, l'ex-PSC Jordi Martí, de segon de la seva llista, demostrarà que pugna per aquesta centralitat barcelonina, escorada sempre cap al centre esquerra. Una esquerra que cola a Nou Barris i no molesta a l'Eixample amb mala consciència. La paradoxa és que Vox pot entrar a l'Ajuntament de Barcelona i, si ho fa, serà en detriment del PP, però també de la candidatura de Manuel Valls.

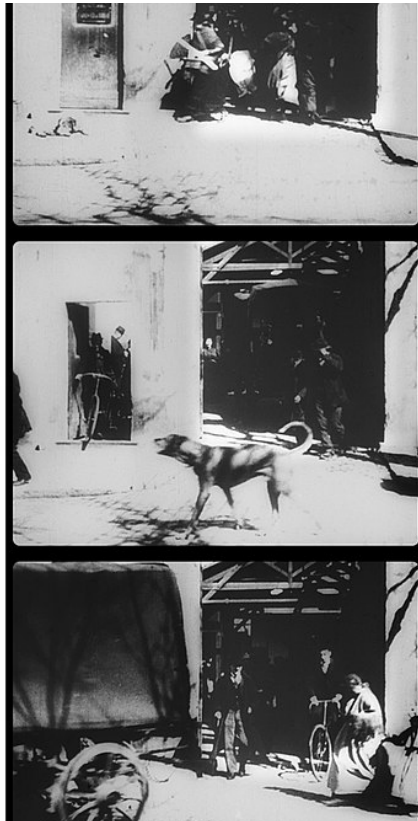
MÉS QÜESTIONS

La Sindicatura de Comptes demana més rigor pressupostari a la Generalitat. La Sindicatura de Comptes ha lliurat a les Corts l'Informe de Fiscalització del Compte General de la Generalitat Valenciana corresponent a l'exercici 2017. La Sindicatura destaca que els comptes de la Generalitat compleixen els principis comptables i la normativa legal d'aplicació i que no han trobat cap situació de la qual es pugui derivar cap responsabilitat comptable, segons un comunicat de la institució que presideix Vicent Cucarella. Entre les millores que la Sindicatura considera necessàries, hi ha l'augment del rigor pressupostari tant en les despeses com en els ingressos, i assenyala especialment les subvencions, les provisions, el deute del Pla d'Habitatge, les liquidacions de les concessions sanitàries i els ingressos ficticis inclosos en el pressupost. L'informe destaca l'important desequilibri patrimonial de l'Administració de la Generalitat a 31 de desembre de 2017. Els fons propis negatius amb els quals la Generalitat va tancar l'any van ser de

-29.294,8 milions d'euros i el deute financer ha ascendit als 45.604,8 milions. No obstant això, l'endeutament en percentatge del PIB s'ha reduït per primera vegada des del començament de la crisi. L'òrgan fiscalitzador reconeix el bon comportament dels ingressos i tributs cedits, que van permetre un increment de 1.236,3 milions en els ingressos, però destaca que el sistema de finançament autonòmic continua perjudicant el País Valencià de manera significativa. En aquest sentit, el resultat negatiu de l'exercici 2017 va ser de 1.368,2 milions d'euros (14.535,9 milions de despeses i 13.167,7 milions d'ingressos), una xifra similar a la reivindicada amb una reforma equitativa del model de finançament autonòmic.

El prefecte prohibeix les manifestacions de les armilles grogues a Catalunya Nord. Després de la gran manifestació al Voló i la mort d'un automobilista a Perpinyà dissabte passat, el prefecte dels Pirineus Orientals ha prohibit totes les concentracions del moviment de les armilles grogues entre el 28 de desembre i l'1 de gener. En un comunicat, la prefectura diu: 'Des del 17 de novembre, s'han organitzat al departament manifestacions reivindicatives, la majoria de vegades sense haver demanat els permisos a la prefectura o l'ajuntament i, per tant, poden ser considerades fora del marc legal.' La prefectura explica que aquesta prohibició ha estat adoptada després de la 'defunció d'un automobilista a Perpinyà sud, vinculat a les alteracions de circulació i dels greus disturbis que van tenir lloc al municipi del Voló, el dissabte 22 desembre contra l'ordre públic'.

La mesura vol garantir la màxima qualitat de les pistes fins a final de temporada, sobretot tenint en compte les finals de la Copa del Món d'esquí alpí al març. Ara bé, requerirà una inversió important, una part de la qual haurà de sortir de les arques públiques. Fonts properes al Govern diuen que s'aprovarà un crèdit extraordinari d'un milió d'euros. Una

Fotogrames del film 'Sortida dels obrers de les fàbriques Lumière'. WIKIMEDIA COMMONS

2019 serà l'Any Sant Vicent Ferrer, segons que ha acordat el Consell

vegada aquí, la neu s'emmagatzemarà gràcies a un sistema que ja es va posar en pràctica precisament als Jocs d'hivern de Sotxi i que permetrà que Andorra tingui neu, com a mínim, fins a l'abril.

La gratuïtat del túnel de Sóller redueix el trànsit pel Coll un any després. La gratuïtat del túnel de Sóller, vigent des del 29 de desembre de 2017, ha permès de reduir el trànsit que circulava pel Coll. Un any després, els 1.200 vehicles que cada dia feien servir l'antiga carretera ara passen pel túnel. El president del Consell de Mallorca, Miquel Ensenyat, diu que, 'encara que quedaven pocs anys de contracte, es va tirar endavant el rescat del túnel perquè amb l'excusa de la via de servei es volia prorrogar el contracte' i ha destacat que 'hi ha hagut un increment de trànsit perquè abans aquests vehicles passaven pel Coll'. La consellera de Territori i Infraestructures, Mercedes Garrido, ha explicat que s'acabava la fase de licitació dels grups electrògens que donaran suport al siste-

ma elèctric per si caigués i que també era a la fase final la instal·lació d'hidrants. A més, Garrido ha anunciat que al gener es presentaria l'Estudi d'alternatives de vies d'emergència, que preveu una via d'evacuació i que es podrà implementar gràcies al finançament que es negociarà amb el Ministeri de Foment espanyol. La inversió serà de gairebé 29 milions d'euros i l'objectiu és aconseguir una infraestructura segura i ajustada a la legislació vigent.

LA XIFRA

2019 serà l'Any Sant Vicent Ferrer, segons que ha acordat el Consell, amb motiu del sisè centenari de la seva defunció, el 5 d'abril de 1419, al municipi bretó de Gwened.

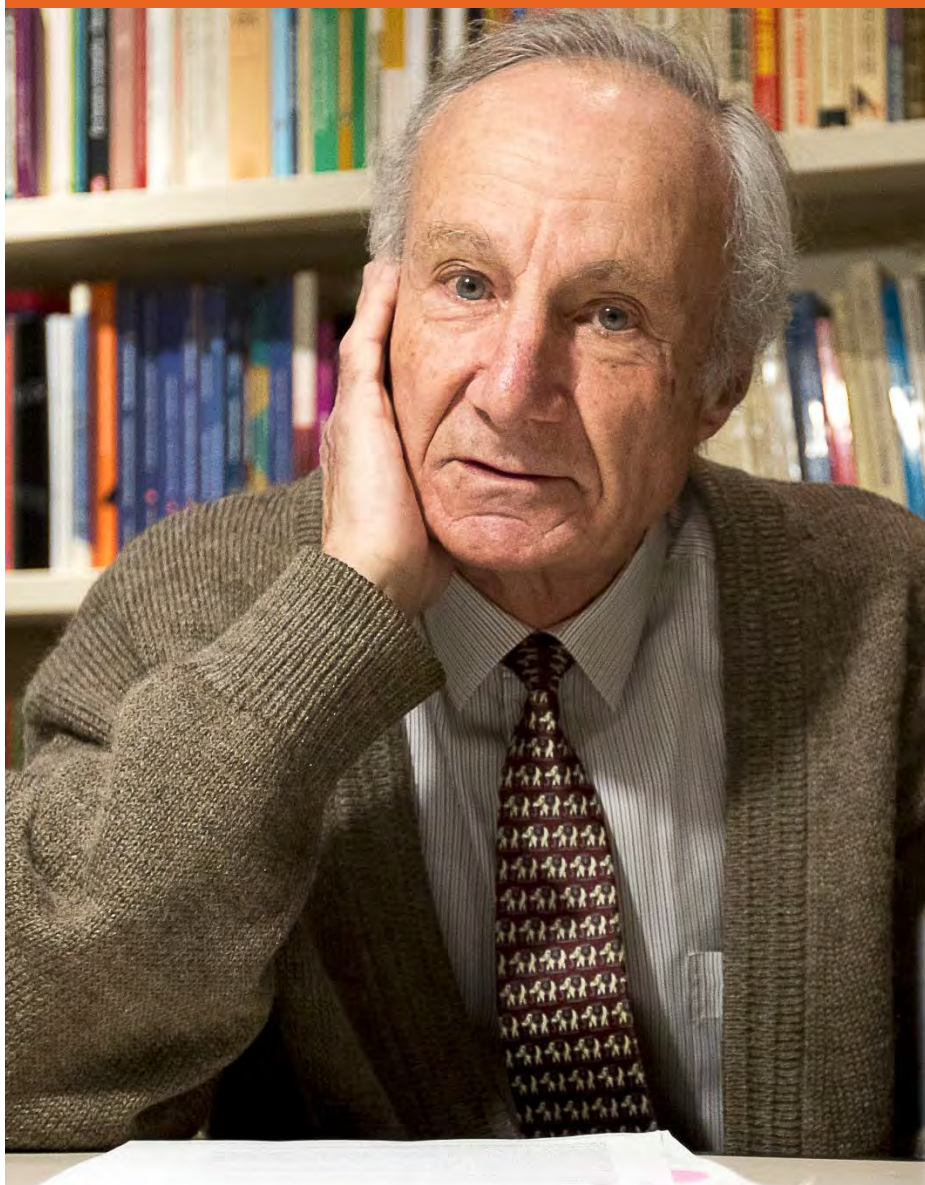
TAL DIA COM AVUI

El 28 de desembre de 1895 es va fer la primera projecció pública comercial d'un film: *Sortida dels obrers de les fàbriques Lumière, dels germans Lumière*, al saló indi del Grand Café de París.

JOAN MAJÓ

‘L’1-O vaig votar que sí quan vaig veure les patacades de la policia’

Entrevista a l'enginyer i ex-ministre sota Felipe González amb el PSC, partit del qual s'ha donat de baixa

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Joan Majó (1939) és l'enginyer que va fer el primer ordinador de l'estat espanyol, va ser batlle de Martorel·la pel PSC, ministre d'Indústria sota el govern Felipe González i va acabar treballant a la Comissió Europea portant afers de telecomunicacions, informàtica i televisió. El senyor Majó, actualment, escriu articles d'opinió al diari Ara. Fa un any, va anunciar que es donava de baixa del PSC, el seu partit de tota la vida, pel suport de Miquel Iceta al 155. En aquesta entrevista, explica la seva evolució política i professional i raona per què, tot i no ser independentista, potser votaria ERC, no s'enfrontaria a un independentisme majoritari i es veu incapaç de defensar ara per ara l'unio-nisme. També explica per què l'1-O va votar que sí a la independència. Majó enraona de manera afable i estructurada.

—Vau ser l'enginyer que va fer el primer ordinador de l'estat espanyol.

—Sí, senyor. I heu tocat un tema sensible. Avui és al Museu de la Tècnica de Terrassa. El primer ordinador va ser el P. 'P' de primer. De P en vam fer molt pocs. El Q no el vam fer perquè la Q no m'agradava. Després vam fer l'R, l'S, que ja va ser el bonic. Ja es veia com un ordinador. La resta semblaven més una màquina d'escriure, i l'ordinador quedava amagat en un armari.

—No us fa por que les màquines acabin manant damunt nostre?

—Dependrà de nosaltres. Si ho fan, serà culpa nostra i dels qui dirigeixen la política. Hi ha qui diu que els robots han de treballar i pagar impostos. I jo dic que si els robots substitueixen les persones, serà perquè tenen més productivitat. Perfecte. Ara, si creem més riquesa, s'haurà de repartir. Perquè ara la riquesa només se la queden uns quants.

—Quin ordinador feu servir?

—Tinc un Lenovo, de l'antiga IBM. No he tingut mai Apple. Per mi és massa un cercle tancat. Si tens ordinador Apple,

*Si els robots
substitueixen les
persones, serà
perquè tenen més
productivitat*

*Entre l'unionisme i
l'independentisme
radical, jo
necessitaria un
entremig*

has de fer servir tots els accessoris Apple. Però a casa tinc molts fills, gendres i néts. Convisc amb Apple, codi obert i el que calgui.

—**Molts fills, quants són?**

—Sis. Dues noies i quatre nois, tots quatre enginyers. Una noia arquitecta i una noia biòloga. Jo sempre els deia que si no tenien clar el què, la carrera d'enginyer servia una mica per a tot. Explico sempre la mateixa anècdota. Vaig fer una carrera de vuit anys. I a tots els exàmens la qüestió era resoldre problemes. Ens deixaven tenir els llibres al costat. No s'havia de memoritzar res. T'ensenyaven a enfrontar-te a un problema. I això és molt útil en qualsevol cas.

—**També a la política?**

—Crec que sí. La política ha d'analitzar un problema i trobar-hi solucions.

—**Però la política i les campanyes electorals també es basen molt en les emocions.**

—És una de les coses que ens passa, sí. I a mi m'agrada analitzar els problemes. Una vegada el cor et diu què vols, el cap ha de posar-hi racionalitat.

—**Per exemple. El 20 d'octubre de 2017 us va donar de baixa del PSC. Us en penediu?**

—No. I per una raó. Em vaig donar de baixa perquè, tot i que Miquel Iceta va dir clarament que estava contra el 155 i contra la DUI perquè era un error de les dues parts, em va saber greu que al final el PSC no s'abstingués. Que és el que va fer el president José Montilla. Crec que el PSC es va equivocar donant suport al 155. Per això vaig dir prou. Jo continuo pensant que el partit que representa millor allò que penso és el socialisme democràtic. La socialdemocràcia. I des del punt de vista del cas català, el PSC abans era del tot raonable.

—**I ara?**

—Ara crec que el PSC està molt condicionat per les coses que passen a Madrid. La manera com Sánchez enfocava les

coses fa un temps, a mi, em semblava suficientment acceptable, sense que fos la meua línia. Però ara està massa espantat per la possible reacció de la dreta espanyola.

—**Miquel Roca deia: 'M'he quedat sense partit.' Us passa igual?**

—La veritat és que no sóc a cap partit. I a l'hora d'anar a votar tinc clar que o bé continuo votant socialista o bé votaria aquests que són a mig camí entre la socialdemocràcia i un socialisme més clàssic. Entre l'unionisme i l'independentisme radical, jo necessitaria un entremig. El dubte que tinc és votar PSC, comuns o potser ERC, que veig que últimament s'acosta a les coses que penso. En el sentit de moderació. A veure, jo no sóc independentista. I no ho sóc per una raó molt més profunda que la qüestió catalana. Al món hi ha uns problemes globals tan importants que només es poden resoldre globalment. Si no, no es resoldran. A Brussel·les havia vist moltíssimes vegades com el ministre grec s'aixecava, demanava una cosa, i es feia o no es feia. Però quan s'aixecava el ministre alemany i demanava una cosa que interessava l'estat de Baviera, es feia immediatament. La qüestió és la influència que tens amb aquest veí més gran, que és la Unió Europea. I encara avui, Espanya té molta més influència que no pas pugui tenir una Catalunya independent.

—**Paradoxal. No sou independentista i potser acabeu votant un partit independentista com ERC.**

—Estic absolutament convençut que per un camí unilateral serà molt difícil d'arribar a la independència. Aquesta ximpleria de la via eslovena, per exemple. A veure, per què la via eslovena va anar bé? Perquè Alemanya la volia. I perquè estaven en una situació en què els qui no la volien venien de l'època iugoslava. Tenien el 90% de la població a favor de la independència. No és com aquí. Fins i tot el papa la defensava! Dir que això ho podem aconseguir amb un 47%, o fins i tot un 60%, em sembla

Nosaltres no podem dir que volem sortir d'una dictadura. L'estat espanyol té molts defectes, però és una democràcia homologable a Europa

ALBERT SALAMÉ

diffícil. No ho aconseguirem pas a còpia de ser més bonics. Espanya ho és molt més. Té moltes més armes. Exèrcit, jutges, lleis, policia, relacions internacionals. Em dèieu que puc arribar a votar un president independentista. Un independentisme que ho vulgui aconseguir des de la via de la negociació, a mi em semblaria molt bé. No faré grans esforços per la independència, perquè no crec que sigui la solució. Però tampoc no la impediré. Ara, segur que no defensaré l'unionisme.

—Per què no?

—Per què en el moment que hi hagi una bona majoria catalana a favor de l'independentisme deixarà de ser radical. Hi estaria d'acord si s'aconseguís amb aquesta majoria.

—Joaquim Nadal em va dir: 'Acabaré essent un independentista.' Veig que no és el vostre cas. Però deixeu clar que

tampoc sereu pas un antiindependentista.

—No. Depèn molt quina sigui la reacció espanyola i quina sigui la proposta independentista. I un independentisme que tingués el 65% o el 70% de suport no seria pas radical. I, per tant, no seria unilateral.

—**Els independentistes guanyen unes eleccions amb el 65% o el 70%, i declaren la independència. No seria unilateral?**

—Si hi hagués una DUI, crec que serviria de molt poc, com va passar fa un any. La raó és que no tindria les eines que necessitaríem ni els reconeixements internacionals, que són fonamentals. Avui, l'actitud de la Unió Europea és clau. I no oblidem que Europa és un club d'estats. Fa dos anys, notava que el posicionament oficial era dir que això era un problema intern espanyol, però en privat deien que ens comprenien,

sobretot perquè érem pacífics, i que el govern espanyol era molt extrem. Ara he notat que diuen una altra cosa.

—Quina?

—Que tant els uns com els altres tenim posicionaments intransigents.

—Sí?

—Sí, perquè els uns i els altres anem per la via de l'enfrontament. Fa un parell d'anys, érem els bons. I partim d'una base. Les independències com l'eslovena eren, de fet, la sortida d'una dictadura. Nosaltres no podem dir que volem sortir d'una dictadura. L'estat espanyol té molts defectes, però és una democràcia homologable a Europa.

—**He llegit que vau anar a votar el primer d'octubre. Com el recordeu?**

—L'1-O vaig dir a Artur Mas que jo considerava que allò no era cap referèndum. Que era una manifestació de força. La

meva intenció era anar a votar dient a tots plegats que estaven fora de lloc, perquè allò no servia de res. La intenció era votar nul. I vaig votar que sí quan, al matí, vaig veure les patacades de la policia. Per demostrar una actitud en contra del govern central. Vaig votar a Argentina, on era aquells dies. Per mi va ser una manera de defensar que volíem un canvi.

—Canviant de tema. L'economista Francesc Cabana em va dir que ja no creia en el capitalisme. Impressionant. Us he llegit alguns articles en què us hi mostreu molt crític. Molt.

—Jo sóc socialdemòcrata. Cosa que vol dir que crec en el mercat lliure i no crec en la dictadura del proletariat. Crec en la llibertat, inclosa l'econòmica, i per tant, crec en el mercat. Ara, el mercat ha d'estar regulat, i per evitar abusos, hi ha d'haver, a més, un procés de redistribució fiscal de la riquesa creada. El meu credo és la llibertat de mercat, la regulació del mercat i la redistribució fiscal. Per tant, no crec en el capitalisme actual. No crec en aquest mercat desregulat i no redistribuït. Ara creix la riquesa, i al mateix temps creix la desigualtat.

—I per què creieu en una cosa que s'ha de controlar tant? No és com tenir un gos que mossega constantment? Val la pena?

—La primera raó del mercat lliure és mantenir la llibertat personal. No pot ser que et donin les coses decidides. Has de poder decidir què compres i què no. I els preus han de baixar en funció de la demanda. I la segona raó és que el mercat permet que funcioni la competència. Però el mercat està desregulat, camina cap al monopoli i no hi ha competència. Avui, la desregulació s'ha fet en paral·lel a la globalització, i s'han acabat desregulant dues coses que es poden posar en forma de bits.

—Quines són?

—La informació i el capital. Som en un capitalisme financer mundial i uns poders polítics esmicolats. Qui mana?

El mercat financer. Per això deia allò de la independència i de la impotència dels petits estats. El mercat va molt amb compte amb els xinesos i amb els americans. Amb els petits, hi passa per sobre.

—Potser vivim un fenomen doble. Cada any, més països són independents. I aquests països s'ajunten. Per exemple, la Unió Europea. Més països que mai. I tots dins la UE. Paradoxal, però cert: independència i unió poden anar de la mà.

—Això va ser així durant els anys de Dècades. Tot això passava. I anava creixent el procés de construcció de la Unió Europea. Ara, després de Maastricht, es va dir que la unió monetària havia de portar la unió fiscal i la unió econòmica. I això no ha passat. No pot ser que el pressupost de la Unió Europea sigui l'1% del PIB europeu. A Washington, que és el govern central, és gairebé un 20% del PIB. Les autoritats de la Unió Europea no poden fer res amb un 1%.

—Quins idiomes parleu?

—Anglès i francès. Francès molt bé. Amb la dona vam viure a París i a Brussel·les un temps. I anglès, perquè vaig viure una època a Nova York. Gairebé mig any. Molt al començament de la meua carrera. Als anys seixanta. Jo vaig fer-me home al Bronx. A l'empresa, el director era un immigrant polonès.

—Voleu afegir res?

—Per mi, la cosa més preocupant és que aquesta deriva del capitalisme, o del mercat lliure i desregulat, ens porti cap a un procés en què tant si hi ha crisi com si hi ha recuperació, creixin les desigualtats. És l'aspecte més perillós de l'actual conflicte social. Ara tenim entre un 10% i 15% de desocupació, però també tenim entre un 5% i un 10% de gent que té feina i és pobra. Això provoca una indignació que comprenc perfectament. Els qui poden posar-hi remei no n'hi posen. Jo torno a la meua idea: regulació del mercat i redistribució fiscal. ■

Crec en el mercat lliure i no crec en la dictadura del proletariat

La cosa més preocupant és que aquesta deriva del capitalisme ens porti cap a un procés en què tant si hi ha crisi com si hi ha recuperació, creixin les desigualtats

CRIM

‘Em sembla bé que es xiuli l’himne d’Espanya perquè és un país de merda’

Entrevista al grup de punk rock Crim, que avui presenten a Barcelona el disc ‘Pare nostre que esteu a l’infern’

ALBERT SALAMÉ

ARNAU LLEONART

Les guitarres contundents, el ritme enèrgic i la veu aspra de Crim ressonaran aquest vespre a la sala Razmatazz 2 de Barcelona, on presentaran el nou disc, Pare nostre que esteu a l’infern. En pocs anys, han esdevingut la banda revelació del punk català i el creixement accelerat els ha

portat a tocar amb grups mítics com The Adicts, The Toy Dolls, Bad Co Project, Bad Religion i Decendents. Crim ha tocat al Punk Rock Bowling de Las Vegas i al Punk Rock Holiday d’Eslovènia, dos dels principals festivals punk del món. Un èxit difícil de gestionar pels quatre integrants del grup. En aquesta entrevista,

el cantant i primera guitarra, Adrià Bertran, i el bateria, Marc Anguela, exposen les pors i els dubtes i ens deixen frases tan desconcertants com ara: ‘No sé si a mi m’agradaria Crim’.

—D’on veniu els qui toqueu a Crim?

—Marc Anguela: El grup comença a un

Estarem contents amb el que haurem fet, però no tocarem, s'acabarà tot i haurem de tornar a la realitat

Ens han volgut posar en una diana, atacant-nos amb coses que no tenen res a veure amb la música

pis on vivíem l'Adrià, el Javi, que és el baixista, i jo. Som fills de Tarragona tots quatre. Som amics units per la música.

—Adrià Bertran: Sempre hem tocat en grups, i Crim va sortir perquè entre setmana teníem dies buits. Vam fer un grup com qualsevol altre. Passa que aquest ha anat ocupant més temps.

—Feina, estudis?

—A.B.: Sóc tècnic de so. Sempre m'ha interessat el gremi i m'agrada tot allò que té a veure amb produccions musicals.

—M.A.: A mi m'apassionava la música, però volia aprendre'n de manera autodidàctica. Vaig estudiar arquitectura tècnica simplement pensant en el futur. Error, me'n penedeixo molt. És una cosa que a les meves germanes i als meus cosins petits no paro de repetir: que no estudiïn alguna cosa simplement pensant en el futur. El resultat és que fa dos anys vaig deixar la feina i ara treballo en una agència de concerts, de reserves i management. Ara les coses van molt bé amb el grup, però potser el pròxim disc no agrada. Nosaltres estarem contents amb el que haurem fet, però no tocarem, s'acabarà tot i haurem de tornar a la realitat.

—De moment esteu molt bé, heu fet rondes pels Estats Units i per Europa. Què us hi heu trobat?

—A.B.: No té res a veure, l'hospitalitat europea és molt important. A les sales d'aquí, en general, et cuiden, i te'n vas cap a Europa i encara més. Hem tocat a llocs molt més austers, però en general el tracte és força bo. Sempre arribes i tens alguna cosa per a menjar i beure i lloc on dormir. En canvi, als Estats Units és el retrat de la manera com funciona aquell país, basat en l'individu. Et poden tractar molt amablement, però no cuiden els músics. No hi ha ni sopar, et busques la vida amb les begudes i la qüestió del dormir no entra.

—Però us penediu d'haver-hi anat?

—M.A.: No. És clar que hi tornariem, és una experiència extraordinària.

—A.B.: Passa que, com que les grans figures poden tocar cada dia, l'underground són quatre bandes comptades i la resta pràcticament ni existeix. Potser tiques amb els Charged GBH i amb uns desconeguts com tu i hi ha quatre persones al públic. No passa com aquí, que és una cosa especial. Potser hi havia massa ganes d'aparentar. Hi havia vegades que ens demanaven si érem els Angelic Upstarts. I els dèiem: 'Sabeu qui són els Angelic Upstarts? Estan tocant ara mateix, i no som pas nosaltres.' És possible que anessin amb samarretes de GBH, vestits del rotlló i amb les crestes més altes, però no sabien ni què feien els Angelic Upstarts. Potser no els havien escoltat mai.

—A la cançó 'Ullals de llet', en què critiqueu tota aquesta aparença en el món del punk, reflectiu les coses que vau veure allà?

—A.B.: A l'hora de fer la lletra, no vaig tenir gens present els Estats Units. Va dirigit a gent d'aquí.

—Com és l'escena punk d'aquí?

—A.B.: Ens hem trobat que hi ha gent que ens ha vist massa per xarxes socials i potser no els caiem simpàtics. No som l'enemic de ningú, però ens han volgut posar en una diana, atacant-nos amb coses que no tenen res a veure amb la música, ni amb les coses que escrivim, pensem ni sentim.

—M.A.: Quan proves de fer les coses amb sentiment i d'una manera honesta, veure segons quines crítiques i les etiquetes que et posen...

—Quina etiqueta us posen?

—M.A.: Potser que no som prou reals. Prou punks.

—A.B.: Potser que no diem literalment allò que aquella persona pensa que hauríem de dir. Ens volen utilitzar com a eina de pensaments polítics. Coses que no tenen res a veure amb fer cançons i passar-ho bé tocant.

—M.A.: Hi ha gent que diu 'tu ets això i, per tant, no ens agrades'. Hi ha vegades que t'encasellen.

—Fa de mal dir, però vosaltres com us veieu?

—M.A.: Jo tinc contradiccions. De vegades fem coses que creia que no faria mai. Tocar en llocs que pensava que no tocaria mai i que potser no acaben d'encaixar amb els meus ideals. Però ho hem de fer perquè hi ha seguidors que volen que ho fem. Arriba un punt que crec que fer segons quines coses és força necessari si vols seguir la trajectòria del grup.

—A.B.: Un exemple és Razzmataz 2. No ens hauríem imaginat tocar en un escenari tan gran. Fa la sensació de banda professional, que era una cosa que a vegades, fins i tot, repudiàvem. Som quatre desastres que ens hem posat a fer música. Volem tocar, ens és igual si l'escenari és d'un pam o si no hi ha escenari. Però la gent que ve espera que soni tan bé com sigui possible. La cosa que m'omple és que la gent et dona les gràcies.

—M.A.: No sé si a mi m'agradaria Crim. Però no per la música, sinó per l'actitud que crec que demostrem. És normal que una persona que no em conegui de res i que sigui un purista no li agradi Crim perquè és un grup massa gran per ser punk. Jo segurament pensaria això. Però a mi m'agraden grups enormes. En fi, com a Crim estem bé [riu].

—Quina música escolteu?

—M.A.: Hi ha tres grups que són bàsics: Leatherface, Cock Sparrer i Social Distortion. Però no parariem de dir noms. Penso en moltíssims grups que m'agraden i són clàssics. O per exemple, quan vam compondre el disc escoltava l'últim de Berri Txarrak. És increïble, està molt ben fet.

—I literàriament, quins són els vostres referents? Perquè hi ha versos molt potents...

—A.B.: Hi ha gent que demana molt que volen dir les lletres. Cada vegada fa més por començar un tema nou per no repetir-se. Crec que no llegeixo prou, la Play m'ha absorbit el cervell. Quan componc, dedico molt més temps a la part harmònica que a la lírica.

Adrià Bertran, cantant i primera guitarra de Crim. ALBERT SALAMÉ

—Sempre vau tenir clar que cantaríeu en català?

—A.B.: Per mi, la inèrcia era cantar en anglès, però en Marc va proposar de cantar en català. Quan ho va dir em va semblar molt estrany.

—M.A.: Ho vaig dir per la facilitat. Tinc un altre grup, un *power trio*, on cantem tots tres en anglès i se'm fa complicat tocar la bateria, entonar i alhora recordar les lletres. Per fer-ho més fàcil, amb Crim vaig dir de cantar en català, perquè és la nostra llengua. En aquell moment no hi havia cap banda de hardcore, punk, street punk, oi, que fes coses en català.

—A.B.: Al final no tens cap pretensió. Saps que tocaràs a Barcelona, a Roquetes o a algun local de Tarragona.

—Crim cantarà sempre en català?

—A.B.: Alguna vegada he pensat que podríem fer alguna cosa en anglès, encara que fos per donar les gràcies als segells estrangers.

—M.A.: Crim sempre serà en català.

Amb Crim vaig dir de cantar en català, perquè és la nostra llengua

Que alguna vegada fem alguna cosa en anglès? No dic que no. Però si ho féssim, seria en anglès, no en castellà. Quan conec una persona, la conec en català o en castellà, no puc canviar de llengua. No podria canviar la llengua d'un grup que he conegut en català.

—Parlem del disc *Pare nostre que esteu a l'infern*. No és molt fàcil atacar la religió?

—A.B.: Jo era dels qui cada matí feien resar el pare nostre. Això sí que era una merda. Em sembla tan fort que estigui així de normalitzat que et facin fer això en un col·legi concertat com el que vaig anar de petit... Crec que si et sembla fàcil o no depèn de la relació que hagi tingut amb la religió.

—‘La puta copa del rei’ critica només que s'intenti censurar la xiulada a l'himne o tot l'espectacle del futbol?

—A.B.: He fet la lletra i no sóc gens futbolista, però no és un tema antifutbol. És sobre l'espectacle grotesc que a la televisió soni l'himne però al camp es

xiuli. Proven de camuflar-ho, però tothom ho sap. Per què no mirem el motiu pel qual la gent xiula l'himne? A mi em sembla genial que es xiuli perquè és un país de merda.

—A ‘Quan tornin les sirenes’ qüestionau que l'octubre del 2017 s'aplaudissin els mateixos Mossos que es criticaven quan desallotjaven el 15-M. No sé quan vas escriure la lletra, però ara la popularitat ha tornat a caure.

—A.B.: Em va fer molta vergonya veure gent aplaudint els Mossos, sobretot l'1-O, simplement perquè no ens pegaven.

—M.A.: La crítica no és tant als Mossos com a la societat. Els Mossos són Mossos.

—A.B.: Qualsevol cos de seguretat ciutadana avui dia serà igual, vagi vestit de blau, de verd o de gris. Són una eina política de repressió i en cap cas em sento protegit al seu costat. Són gent que compleix ordres, no se'ls ha d'aplaudir per les decisions que prenguin, perquè les hi diuen pel walkie-talkie. Qui ho faci és una mica ingenu, crec.

—I què us sembla que pels fets d'octubre demanin dotze anys de presó a la cúpula dels Mossos?

—A.B.: És complicat, però també hi ha gent a qui demanen una bestiesa d'anys per coses que se sap que no s'han fet. O gent a qui han apallissat portes endins.

—M.A.: Per mi, són caps de turc. Ells complien ordres, i potser ho van fer bé o potser ho van fer malament. Però és un capítol més del paperot del procés.

—A.B.: En aquests casos s'ha vist més que mai que són eines polítiques i fan el que els diuen.

—L'última cançó que volia comentar era la de ‘Caiguda lliure’, on parleu de vosaltres.

—A.B.: Expliquem què ens passa. Hi ha una frase que m'agrada molt: ‘Lligat de peus i mans a un somni fet realitat’. Tocar molt i que ens reconguin pel talent musical és un somni, però lligat de peus i mans, perquè no pots decidir si ho aparesques o no. És una cosa que no para, cada vegada és més gran i fa una mica de vertigen.

—M.A.: És molt esgotador.

—A.B.: Hi ha dies que estàs saturat i que potser no obtens la gratificació que hauries d'obtenir, però hi ha altres dies o concerts que tornes amb les piles carregades.

—Tal com ho dieu sembla que qualsevol dia podeu anunciar que ho deixeu.

—A.B.: Doncs pot ser, per què no?

—M.A.: Avui no ho farem, però si un dia no ens veiem amb ganes o creiem que ja no té sentit, ho farem i ja està. L'altre dia, Berri Txarrak va dir que plegava, i és totalment legítim, deu estar molt cansat. I jo estic cansadíssim. Pot ser que qualsevol de nosaltres un dia digui que no pot més.

—A.B.: Però això que és tan bonic, carregat-nos-ho nosaltres mateixos... Que sigui la gent que digui que no li agrada.

—M.A.: Som quatre persones i que quatre ho donem tot és molt complicat, però provarem de fer-ho. Ara mateix ho fem.

Marc Anguela, bateria de Crim. ALBERT SALAMÉ

El 2018 tanca sense cap cop d'estat al món

L'Aravot Només havia passat una vegada, aquest segle

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

Quan s'acosta el final d'any, és habitual de fer-ne balanç en tots els àmbits. Aquest 2018 ha estat políticament convuls, amb la consolidació de la figura de Donald Trump al govern dels Estats Units, i l'ascens al poder de Jair Bolsonaro al Brasil i de Matteo Salvini a Itàlia. A més, s'han mantingut conflictes armats, com els del Iemen, Síria i Ucraïna, i hi ha hagut successos colpidors com l'assassinat de Jamal Khaixoggi al consolat de l'Aràbia Saudita a Istanbul.

Tanmateix, també hi ha hagut bones notícies: s'ha consolidat la pau en molts estats, no hi ha hagut cap conflicte nou i enguany no hi ha hagut cap intent de cop d'estat enlloc del món. Un fet inusual que només havia passat una vegada aquest segle.

Per què no hi ha hagut cops d'estat?

El darrer cop d'estat al món va ser el novembre del 2017, quan es va enderrocar el dictador Robert Mugabe, que aleshores tenia 93 anys i que havia estat al capdavant de Zimbàbue des de 1980, fos com a president o com a primer ministre.

Del 1950 ençà, hi ha hagut 463 intents de cop d'estat al món, dels quals 233 van reeixir. El fet que l'any 2018 no n'hi hagi hagut cap és una notícia positiva per diversos motius. Un de principal és que els canvis de poder per la força, de manera no democràtica, acostumen a comportar nous conflictes,

repressions i, fins i tot, guerres civils.

Per trobar una situació semblant hem d'anar al 2007, quan tampoc no hi va haver cap intent de cop d'estat. Les probabilitats van disminuir, segons les prediccions del projecte CoupCast, que es basen en dades d'eleccions, economia, conflictes i lideratges. Si a final del segle XX hi havia una probabilitat del 99% que hi hagués un intent de cop d'estat, el 2000 va començar a disminuir i la predicció per al 2019 és del 81%, un mínim històric.

Hi ha diversos motius que fan que les probabilitats d'un cop d'estat siguin cada vegada menys freqüents i que els estats siguin com més va més estables. El primer és un canvi del sistema mundial, que ha passat d'una situació de guerra freda, amb dues grans superpotències amb una alta ingerència en la resta de nacions, a un món com més va més multipolar on és més malvist intervenir en altres països. Les potències estrangeres són menys propenses a donar suport explícit a conspiracions militars en altres països, i alhora, la condemna internacional dels cops d'estat és més freqüent.

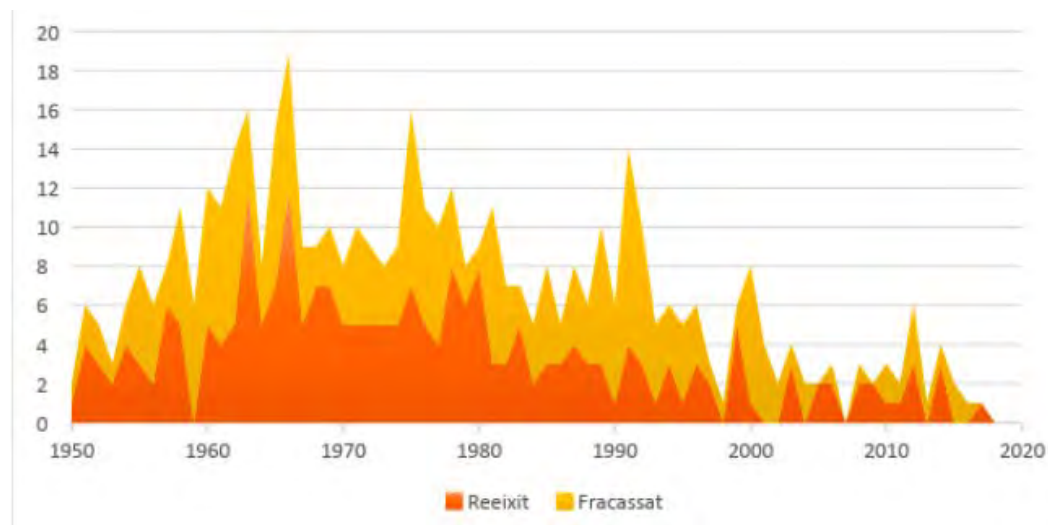
Hi ha una altra qüestió, que és que els cops d'estat són més habituals allà on han estat normalitzats. Per tant, com més temps fa que no hi ha hagut un cop d'estat, més difícil és que torni a haver-n'hi cap en un futur.

Els cops d'estat desapareixen de l'Amèrica Llatina

Un dels epicentres dels cops d'estat al segle XX va ser

Les potències estrangeres són cada cop menys propenses a donar suport explícitament a conspiracions militars en altres països. E. P.

Intents de cop d'estat del 1950 ençà. Dades de Coup Cast. vw

Els conflictes armats i les dictadures encara existeixen i són ben presents, però de mica en mica es van imposant les revolucions pacífiques

L'Amèrica Llatina, on era habitual que els militars enderroquessin dirigents democràtics i les nacions estaven marcades per les dictadures militars. La situació va comportar violència i repressió.

La tendència és clara. Dels 142 intents de cop d'estat registrats a l'Amèrica del Sud des de 1950, només cinc han tingut lloc més enllà del 2000. El darrer, l'enderrocament del president hondureny Manuel Zelaya, va ser el 2009.

La tendència és semblant a l'Àsia, amb estats marcats per la violència i els cops d'estat. A Tailàndia, per exemple, hi ha hagut, pel cap baix, trenta cops d'estat d'ençà de 1912, i també se n'han intentat de cometre unes quantes vegades al Paquistàn, Corea del Sud i Laos, entre més. Des del canvi de segle, només sis dels seixanta-dos intents de cop d'estat del món han estat a l'Àsia.

Això s'explica, en gran part, per una major interdependència entre els països asiàtics després de la guerra freda, i també amb les grans potències, que han estabilitzat la regió i han dut a un creixement econòmic que ha ajudat a la democratització.

Els casos positius de l'Àfrica

Un dels casos més importants és a Tunísia, on es van fer eleccions municipals per primera vegada des de l'enderrocament de Zine al-Abidine Ben Ali el 2011, durant la primavera àrab. En aquelles eleccions es consolidava la transició democràtica, i a la capital, Tunis, Souad Abderrahim era la primera dona elegida batllessa d'una ciutat àrab. També van ser importants les eleccions a Zimbàbue, les primeres després de la marxa de Mugabe i considerades les primeres democràtiques.

L'any electoral també ha portat una prova de foc per a la democràcia de la República de Sierra Leone. En aquest cas, hi va haver una alternança política. El president, que feia deu anys que era al càrrec, va renunciar a presentar-se als comicis per no incomplir el límit constitucional. L'oposició va vèncer en les eleccions per un estret marge de vots (51,8% vs. 48,2%) i es va fer la transició sense violència.

Més enllà de les cites electorals, el 9 de juliol, es va signar la fi de l'estat de guerra entre Etiòpia i Eritrea, en la primera reunió després de vint anys entre els governants de tots dos països. D'aquesta manera, s'han restablert les relacions bilaterals, el transport, el comerç i les telecomunicacions entre totes dues nacions.

Una nova manera de canviar l'estat

El setmanari d'informació econòmica i política The Economist va triar la República d'Armènia com l'estat de l'any 2018, per conside-

rar-lo el país que havia millorat més. Potser aquest és un cas paradigmàtic d'una nova època.

La població mobilitzada al carrer, de manera pacífica, va enderrocar el govern d'Armènia. Tot i el caràcter cada vegada més autoritari de l'executiu i la forta presència de militars arreu, el govern no va recórrer pas a la repressió per a neutralitzar el moviment ciutadà. Les eleccions municipals i parlamentàries van consolidar el canvi amb una victòria aclaparadora de la revolució.

A l'Amèrica Llatina, es va consolidant la pau a Colòmbia, on per primera vegada les eleccions no han estat marcades per la violència i les FARC s'han presentat com a partit polític, la Força Alternativa Revolucionària del Comú.

A la província de Corea, el dirigent nord-coreà, Kim Jong-un, ha esdevingut el primer cap del país que travessava la frontera a Corea del Sud des del 1953. Corea del Nord s'ha compromès a la 'desnuclearització completa' i sembla que el tractat de pau és més a prop que mai. Aquestes darreres dècades, les guerres entre estats gairebé han desaparegut.

Els conflictes armats i les dictadures encara existeixen i són ben presents, però de mica en mica es van imposant les revolucions pacífiques. En aquest sentit, una de les grans notícies d'aquest 2018 és que només les urnes i la no-violència han tingut la capacitat de canviar els governs, amb l'esperança que això es mantingui durant el 2019. ■

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 24-28 de desembre

Dilluns 24.
Sílvia Bel:
'No hi ha retorn'

ALBERT SALAMÉ

Dijous 27.

Germà Bel: 'He fet la proposta de primàries obertes a la Crida i de ser candidat a Barcelona. Però ja som fora de temps'

ALBERT SALAMÉ

Divendres 28.

Benet Salellas: 'L'embriaguesa de poder de l'estat no li deixa veure el risc en què es troba'

ELISABETH MAGRE

SÍLVIA BEL

‘No hi ha retorn’

Entrevista a l'actriu de cinema, teatre i televisió

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Sílvia Bel (1970) és actriu de teatre, cinema i televisió. Actualment treballa al serial de TV3 *Com si fos ahir* i té quatre projectes de teatre embastats al Teatre Lliure, la Sala Beckett, la Biblioteca de Catalunya, i el TNC. Alhora és políticament activa, i durant el procés polític actual ha pres una posició ben evident. Sense anar més lluny, va ser l'encarregada de llegir el manifest a la manifestació unitària 'Tombem el règim'

convocada a Barcelona divendres passat per a protestar contra la repressió. En aquesta entrevista, feta dimecres passat a Barcelona, ens parla de la seva trajectòria professional i vital a la primera part, de política nua i crua a la segona i dibuixa clarament el lligam entre totes dues.

—El teatre us ve de família?

—No. El meu pare va treballar tota la vida en una fàbrica de vidre, la Torras-

sa, de l'Hospitalet, i la meua mare era mestressa de casa. Tots dos del Baix Llobregat: la mare de Molins de Rei i el pare de Corbera de Llobregat. Es van casar i van tenir dues nenes. Ell va entrar a treballar a la fàbrica a catorze anys, i fins que es va jubilar.

—Ben estrany. Jo em pensava que els independentistes eren tots de famílies de l'alta burgesia catalana.

Em considero una persona amb ideals independentistes de fa moltíssims anys

Han triat la repressió i això els treu la raó. Quan un té la raó, per què la vol, la violència?

—Nosaltres sabem que no és així i que no és cert tampoc que no hi hagi classe treballadora d'aquí. Els meus pares són vius tots dos i viuen tothora amb l'esperança que les coses milloren i que ho puguin veure. Fins que jo tenia deu anys vam viure a Hostafrancs, en un pis diminut de la Gran Via, un setè. Llavors vam anar a viure a Molins de Rei, on el meu avi tenia un hort i va acabar fent un pis. Hi vaig créixer.

—Als pares no els devia fer gaire gràcia que féssiu teatre.

—Quan vaig dir al meu pare que volia estudiar per a actriu, al principi va dir que ell creia que nosaltres havíem de tenir l'oportunitat que no va tenir ell: tenir estudis. I em va dir: 'Això no és per a tu, Sílvia. Nosaltres no som d'una família que ens puguem permetre aquestes coses. Has d'estudiar i buscar-te un futur una mica més prometedor del que jo vaig tenir.'

—I què li vau respondre?

—Que això no ho havia triat jo, que ja és triat per algú altre. Jo ho sento així i és una cosa que sento per dins. No puc triar una altra cosa. Aquell any, per primera vegada l'Institut del Teatre era carrera universitària, títol universitari. Llavors el meu pare va dir: 'Bé, d'acord.' I si no passava les proves d'accés, faria filosofia, que m'agradava molt. A mi m'agradaven més les ciències i la lògica, però vaig entrar a l'Institut del Teatre.

—I de seguida vau trobar feina.

—Vaig començar a treballar molt d'hora. I he tingut sort en aquest ofici, perquè cal un punt de sort.

—I el 1998 cap a Madrid.

—Jo vaig conèixer al pare de la meua filla, l'actor Karra Elejalde, perquè feia teatre a Barcelona i vam estar junts uns quants anys. Vam estar a Madrid, sí, i vam fer-hi uns quants films. Vaig tenir la nena, a 29 anys, i quan vaig tornar a Barcelona, després haver estat uns anys amb el Karra, vaig tenir la sort de trobar Josep Maria Mestres, director de teatre,

que em va oferir un paper en un teatre molt petit, l'Espai Brossa.

—A La Xarxa, l'obra que us dona el reconeixement.

—Exacte, perquè en realitat havia fet films molt taquillers però professionalment no m'havien aportat cap canvi. En canvi, el text de Joan Brossa, en un teatre petitíssim a Barcelona, va fer que vinguessin molts crítics i que rebés crítiques molt bones, i sempre he anat tenint feina.

—Estar tan políticament marcada us ha tancat portes?

—És molt difícil de dir aquestes coses, no és tan fàcil. Pot ser que passin i que no en siguis conscient. Jo això no ho sé i per tant no puc dir que m'hagi passat. Però penso que, al marge d'això, un no pot deixar de dir allò que pensa sempre que no ofengui ningú. No hem de tenir por. Si un viu amb la por, 'ai si dic això'...Al final què tenim? En l'autenticitat també hi ha això de tirar endavant.

—He vist que vau treballar amb Amos Gitai.

—Vaig anar a un càsting via Teatre Lliure. Era un espectacle basat en el llibre de Flavi Josep que narra la guerra dels jueus contra els romans el segle I dC. Allò va ser una experiència inoblidable, perquè l'home era un dèspota, i amb perdó. Però ho era: no es portava bé amb la gent del seu equip. Cal reconèixer-li que té molt de talent i a París era un fenomen, que estigui clar. Però en el tracte personal era complicat, feia plorar a la gent. Jeanne Moreau hi era, en aquest espectacle, i van acabar fatal; se'n va anar empenyada. No estava disposada a permetre segons quines coses i l'obra es va aturar, no es van fer més funcions. Des de llavors la vaig admirar profundament. Defensant els companys i a mi, així la recordo.

—I, d'experiències molt positives, quines tindríeu?

—En general, el teatre és per a passar-ho bé. I jo, sempre que n'he fet, n'he gaudit. He treballat molt amb Josep

Maria Mestres i Sergi Belbel i sempre he gaudit moltíssim.

—Quan us polititzeu?

—Jo sempre havia tingut l'ideal de poder viure en un país que fos lliure. Em considero una persona amb ideals independentistes de fa moltíssims anys. De sempre, diguéssim.

—Aquesta setmana heu anat als Lledoners. Us hauríeu arribat a imaginar mai que visitaríeu presos polítics?

—No. Mai. Vaig escriure-ho en una carta a Toni Comín que vau publicar a VilaWeb. Som molt amics i li deia que des de casa meua es veu casa seva i que jo em pensava que, un fet així, no hauria passat mai. Tot això era inimaginable. I la presó també. Quan hi vaig entrar, un noi que havia tingut un permís em diu: 'Véns a veure l'Oriol Junqueras. És molt amic meu. Digues-li "llibertat!"' D'una banda em va fer molta il·lusió veure'ls i poder-hi parlar, però quan vaig arribar a casa vaig sentir una profunda tristesa. Allà dins no em va sortir, perquè era més gran la il·lusió de poder-los veure. Però ja en sortir de la presó, amb les portes que es tanquen i deixant enrere una gent que... escolta, que hi hagués pogut ser qualsevol del meu entorn. De fet, els coneixia personalment tots. Junqueras és de Sant Vicenç dels Horts i jo de Molins de Rei, havíem coincidit a molts llocs. Vaig veure Jordi Sánchez, Joaquim Forn, Raül Romeva i Oriol Junqueras. A casa vaig estar pensant amb la imatge d'ells rere el vidre. Llavors, sola, em va venir una cosa aclaparadora, com si allò no fos real. Costa tant d'assimilar.

—Abans del 21-D dèieu que sortiríeu al carrer sense por.

—Jo explico que nosaltres hem estat un moviment pacífic i que jo em considero pacífica i no violenta. Jo no vaig pegant ni cremant res. I que ens diuen violents? Si us plau. Això és com, si vas pel carrer, et diuen porc i, en lloc de mirar-te'l i somriure-li perquè vas dutxat, doncs no, t'olores, vas cap a casa i et preguntes si ho ets. Violents?! No podem creure que

ALBERT SALAMÉ

ho som, perquè no ho som. No puc entrar en aquest marc mental.

—Com veieu el moment actual?

—Mira, no podem caure en el parany que l'independentisme es divideixi per matisos. Ja sabem que en la política hi ha hagut un cert trencament, un cert estupor. En aquest període han sortit a la llum un conflicte que ha desorientat la gent. Els qui teníem clar que anàvem cap a un lloc no deixem que ens facin caure en el parany de dividir-nos entre nosaltres. La repressió, l'han sentida molt de prop aquests polítics, encara que siguin de partits diferents. I ni ells ni nosaltres hem de caure en el parany de barallar-nos i dividir-nos quan l'objectiu és comú.

—Sou crítica envers la manera com s'ha portat el procés després de la DUI?

—De crítica, se'n pot ser sempre, i de comprensiva també. D'una banda, jo sóc crítica envers algunes coses, però, naturalment, veient la responsabilitat enorme que tenien i la que et cau a sobre, no els faria retrets destructius. No va amb la meua manera d'entendre les

coses. Continuem endavant, construint. Això és un pas que vam fer i n'hem de fer més. No és contra ningú i és legítim que pensem que tenim dret de poder fer un referèndum i de triar el futur.

—Fer un referèndum o desplegar el que ja vam fer?

—Ara cau una mica lluny, el desplegar. I si no hi ha cap altre referèndum, doncs s'obren uns altres escenaris. Però, òbviament, el que no considero és el de 'tots calladets i cap a casa'. Això no, després del que ha passat és impossible. No hi ha retorn. I com més repressió han exercit, més s'han equivocat i menys retorn hi ha. Continuen amb aquesta idea i així no se'n sortiran. Per tant, no és que digui que estigui segura que nosaltres ens en sortirem, és que estic segura que ells no se'n sortiran. Ells no se'n sortiran. Per aquest camí, segur que no. És impossible. No es pot reprimir la gent, tu. Han triat la repressió i això els treu la raó. Quan un té la raó, per què la vol, la violència? Si tenim la raó, per quin concepte hauríem de fer servir la violència? La violència, l'han de fer servir ells, que potser no tenen raó. ■

JORDI GRAUPERA

‘El gran problema del nostre projecte de país és què en fem, de Barcelona’

Avui que acaba la segona volta de les primàries a Barcelona parlem amb el filòsof, promotor de les primàries i candidat a la batllia de Barcelona

ALBERT SLAMÉ

ROGER GRAELLS FONT

Jordi Graupera (Barcelona, 1981) és el nou candidat independentista a la batllia de Barcelona. Després d'haver guanyat en primera volta les primàries impulsades per ell mateix amb el suport de l'ANC, el periodista i filòsof prepara ara la candidatura per a intentar assaltar el consistori barceloní. Fill de l'Eixample, ha tornat a la seva ciutat després de gairebé una dècada als Estats Units i ha decidit de dedicar els pròxims anys de la seva vida a la política.

Parlem amb ell avui que acaba la segona volta de les primàries. En aquesta entrevista explica que ha rebut ofertes i pressions de més d'un partit polític. També relata com ha canviat la seva vida, com Barcelona li ha rosegat el pensament de fa uns quants anys, d'ençà que va emigrar a Amèrica. Defineix amb precisió el problema de l'habitatge i com proposa de resoldre'l. Entremig també parla del país i del moment del moviment independentista.

—Com valoreu aquest procés de primàries?

—El resultat és molt positiu. Són les primàries més concorregudes de la història de la ciutat tot i no tenir el suport de cap gran partit ni de les corrents de transmissió mediàtica. Han estat una aposta decidida per un model de debat, participació i discurs sobre què ens passa i què hem de fer. Quan poses urnes, la gent hi va i hi vota, sobretot si es compleix el resultat. Aquest és el gran trencament existencial a Catalunya l'últim any i mig. Allò que diu el parlament no es compleix, allò que diuen les urnes no es compleix. Hi ha un gran interrogant sobre la manera com hem d'operar políticament si no hi ha cap garantia que allò que passa a l'esfera pública de la gent es traslladi a l'esfera política de les institucions.

—Com a guanyador de la primera volta, heu triat el dos, tres, cinc i set de la llista. Això no contravé l'esperit de

Els lideratges no són mai qüestionats i no es pot parlar en veu alta d'allò de què sovint es parla en privat

El joc de la independència acaba quan l'estat amenaça amb la violència i la gent resisteix

les primàries i més aviat reafirma la lleialtat al líder?

—Hi havia dos models damunt la taula: que el guanyador imposés tota la llista o un model de llista completament oberta. Hi ha un problema a la política catalana, que el lideratge s'avantposa a més coses. El sentit del mètode triat és cercar les virtuts de tots dos models i evitar els defectes. Permet al guanyador de nomenar unes persones de la llista cremallera i de generar un equip al voltant. S'ha acabat l'època del gran dirigent brillant i de la resta rere la seva idea; són idees construïdes amb pluralitat de visions. A més, les persones triades han d'haver passat per les primàries. Hem fet més de vuitanta actes per tot Barcelona. I en una segona volta es redreça la llista amb les preferències de la gent. Això ens permet de tenir alhora una llista oberta i un equip cohesionat.

—Poseu també èmfasi en el control i la rendició de comptes. Habilitareu cap mecanisme?

—És la gran tasca que ara tenim d'ara endavant. Les primàries eren el començament. Ens havíem de demostrar que érem capaços d'autoorganitzar-nos. A vegades, quan parlem de participació política, és com un eslògan.

—Un mantra.

—Sí, sense contingut. Almenys per a mi és fonamental. Els últims anys el món ha derivat cap a formes autoritàries. Ha passat als Estats Units, a Europa... La influència de la Xina, Rússia, els Estats Units i l'Europa més autocràtica ens ha acostumat a deixar al ciutadà el paper de consumidor amb una voluntat clara d'uniformitzar-nos a tots. Aquesta tendència autoritària és creixent. Quina és la resistència possible? La nostra tesi és que provindrà de les ciutats, perquè són malles democràtiques molt robustes. Hem d'alimentar aquesta malla i enfortir-la per a construir una alternativa que els grans poders europeus no estan en estat d'oferir.

—Expliqueu-vos.

—Què pot oferir Europa al món? No és un

gran mercat com el xinès. No és una gran força geopolítica com Rússia. No és un imperi com els Estats Units. Només pot oferir una democràcia de més qualitat, és a dir, convertir-se en una Suïssa en gran. Això o convertir-se en un mercat insuls, una còpia barata de la Xina. La paradoxa d'això és que la solució vindrà amb allò petit, amb la relació social més íntima. Per tant, la participació no és tan sols un mecanisme legítim i de recuperació de l'autoritat de l'espai polític, sinó també una resistència respecte d'allò que vindrà, que cada vegada pinta més fosc.

—Em podeu concretar quin ha estat el suport de l'ANC?

—L'ANC va prendre una decisió de manera autònoma. Quan els vam anar a veure els vam demanar que fessin de garant. La consulta als socis, en ple juliol, va tenir una participació històrica respecte de les anteriors i va tenir un 80% del suport. L'ANC es va implicar en l'organització de les primàries, però l'acord no la compromet a donar suport a la llista que en surti. Ja decidiran a qui donen suport o si en donen a totes les llistes independentistes.

—La consulta de l'ANC demanava als socis si impulsava les primàries per a acabar formant una llista independentista, però al final hi haurà més fragmentació i una quarta llista, la vostra.

—Hauria estat molt millor que els partits hi haguessin entrat. Tenim un problema greu amb la nostra cultura política, en procés de decadència. Necessitem idees noves, som en un cul de sac del qual costa sortir. Els lideratges no són mai qüestionats i no es pot parlar en veu alta d'allò de què sovint es parla en privat. Si haguessin entrat a les primàries, l'argument de la unitat hauria funcionat. A les municipals, el primer té un plus i el guanyador de les primàries de tot l'independentisme hauria esdevingut el batlle de Barcelona. Hauria estat una revolució al nostre sistema polític. És legítim que els partits tinguin unes altres prioritats. Com que això no ha passat, doncs com més pluralitat hi hagi al consistori, mi-

L'any passat es van cometre dos errors bastant greus i encara els paguem

ALBERT SLAMÉ

llor. Siguem grans o petits, al pròxim consistori hi haurà molta fragmentació i caldrà negociar moltes coses. Per tant, hem de ser en aquesta taula de negociació, i si pot ser liderant-la. Hem de poder dir les coses que no diu ningú i explicar-les a l'esfera pública.

—Quines expectatives teniu?

—No havia estat mai tan veritat que poguéssim passar qualsevol cosa. El nostre sistema polític està en un procés de degradació evident.

—La prioritat ha de ser que Barcelona tingui un batlle republicà?

—[S'ho pensa] Sí, però no a qualsevol preu. La prioritat ha de ser que l'independentisme tingui un projecte per a Barcelona. Això fa temps que no passa. De fet, el catalanisme clàssic tampoc [no en té]. A l'independentisme li ha faltat discurs urbà, de ciutat, una visió de Barcelona que entengués els conflictes de la ciutat i quines forces la tenen emmanillada. Quin model de llibertat que defensem, d'urbanisme, de justícia social... Durant molt temps el maraga-

llisme s'ocupava de la ciutat amb una obsessió per a separar-la del país i el pujolisme s'ocupava del país amb una obsessió per a rebaixar el conflicte. Que l'independentisme tingui un projecte de ciutats durant els pròxims trenta anys és important per a tothom. El federalisme té una perspectiva de Barcelona com a segona ciutat de l'estat espanyol. L'unio-nisme la vol sotmesa a les prioritats de la capital de l'estat. I l'independentisme té una visió de centre. La distància entre Barcelona i l'Alguer és la mateixa amb Madrid. Pensem Barcelona com una àrea d'influència, no pas com una perifèria. Barcelona ha de liderar l'arc econòmic mediterrani. Alliberar la voluntat de la gent és part de l'èxit futur de la ciutat. En la meua opinió, necessitem que aquest sigui el discurs dominant, hegemònic i que governi aquesta ciutat.

—Esteu oberts a pactes postelectorals amb els altres partits?

—No permetrem que els partits facin amb les institucions barcelonines com amb les institucions del país. La degradació de les institucions, no la volem permetre a

Barcelona. És evident que el nostre espai de trobada són els independentistes, i per tant a l'hora de pactar també.

—Quines condicions posaríeu si sou present al consistori?

—Crec que és d'hora per a respondre a aquesta pregunta. La nostra prioritat no ha de ser fer una llista de línies vermelles, sinó fer un projecte que vagi de les coses concretes a les generals, i sense sectarismes. Si el nostre adversari té idees bones, no l'hem de destruir perquè sigui el nostre adversari. I si el nostre amic té una idea dolenta, no l'hem de comprar pel fet que sigui el nostre amic.

—Heu rebut pressions per a deixar-ho estar?

—En gran manera la política catalana funciona amb pressions de tota mena. Tothom en la política, el periodisme i l'activisme sap que hi ha pressions de tota mena perquè no se surti ningú de mare. El nostre no és un cas excepcional.

—Quin rumb ha de prendre l'independentisme?

—L'any passat es van cometre dos errors bastant greus i encara els paguem. Si no els esmenem, no podrem avançar. Tenim un problema de cultura política que amara tota la societat catalana. Necessitem canvis profunds...

—**La cultura política d'una societat necessita molts anys per a poder canviar.**

—Correcte. No vull enganyar la gent. Tenim un problema cultural i aquesta és la raó per la qual estem en decadència com a força política. Per això crec que a vegades es deixa a la gent només l'espai folklòric, en lloc del polític. Tenim molta voluntat de presència als carrers, però poca voluntat de poder efectiu. Això a vegades ens torna populistes, perquè el mantra de la unitat sense rendició de comptes i sense pluralitat parteix de la idea que hem de ser lleials a aquesta unitat inqüestionable. Això a vegades ens fa un moviment amb tics autoritaris. Tot això és greu i és important d'assenyalar.

—**Heu parlat de dos errors comesos l'octubre passat.**

—El primer és una pèrdua d'autoritat. Quan el parlament diu: 'farem això', dona una ordre als seus parlamentaris. Quan no compleixen l'ordre que es donen a ells mateixos i es veu amb perspectiva que no s'havien preparat es fa evident que van dir que farien una cosa sabent que no la complirien, potser pensant que l'estat no ho permetria. En tot cas, un bluf. Quin incentiu té la societat catalana per a obeir les lleis del parlament? No és menor, això. El parlament no es basa en la presència de la policia al carrer, es basa en l'autoritat guanyada a còpia de complir allò que diu la cambra. Per tant, les primàries també són una manera de fer que els lideratges recuperessin l'autoritat, perquè s'arriquessin a perdre el control per a recuperar l'autoritat.

—**I el segon error?**

—La introducció de la violència en l'imaginari català. Sempre s'han cercat explicacions a l'auge de l'independentisme. No crec que fos la sentència contra l'estatut ni la crisi econòmica. Són circumstàn-

ALBERT SLAMÉ

cies que hi ajuden. Però la raó de fons és que, en el conflicte Catalunya-Espanya... sempre ha estat igual. Tu saps que l'estat pot arribar fins el final, bombardar Barcelona, i que el catalanisme no té la força ni la voluntat per a fer igual. Per tant, el catalanisme és una ideologia que s'adapta a aquesta amenaça i que intenta no provocar que l'estat l'exerceixi. Als anys noranta, amb el final de l'URSS, va començar a ser impossible que un estat bombardés una ciutat pròpia a l'Europa Occidental i a Espanya. Aquest és el gran alliberament. La gent nascuda en democràcia té uns valors. Fins i tot el turisme, tant el que rebem com el que fem nosaltres, ens ensenya formes de vida lliures. Quan reintrodueixes la por i dones per descomptada la violència de l'estat, te'n fas càrrec. Dir que declarar la independència vol dir assumir que hi haurà morts és dir que qui prem el gallet és qui declara la independència.

—**El discurs de Madrid serà que la culpa de la violència és de l'independentisme.**

—Correcte. Tu abarateixes el preu de la violència estatal si dius que els costos els pagues tu, que la responsabilitat és teva. No d'ells, que són els agressors. Això, acompanyat de tota la retòrica emocional sobre la repressió, els exiliats, els presoners, forma part de l'intent clàssic en la història de la humanitat d'introduir la por en una societat per a tenir-la controlada. Aquests dos errors s'han de resoldre. La meua idea eren les primàries i parlar de la por i la violència sense els condicionants imposats per l'estat.

—**La República és cosa de temps?**

—Sóc poc partidari de parlar de 'república'. Hem de fer servir la paraula 'independència'. Ens hem passat anys parlant de 'dret de decidir', 'estat propi', 'procés participatiu no vinculant'... en lloc de dir 'dret d'autodeterminació', 'referèndum d'autodeterminació' i 'independència'. Ara hem substituït això pel concepte 'república', que s'ha omplert de conceptes buits com 'fer república', 'actituds republicanes'... coses

que són compatibles amb un canvi de govern espanyol o amb polítiques socials fetes amb l'autonomia. És un buidatge de les paraules molt greu. Dit això, la independència és cosa de temps en la mesura que el Parlament de Catalunya ara mateix és mort com a institució. Fins que no el ressuscitem, poca cosa es podrà fer. No es veu de manera immediata una solució que ens porti a la independència. Ara bé, la situació política és com una diligència travessant el Far West a tot drap amb una caixa plena de nitroglicerina que en qualsevol moment pot esclatar. En qualsevol moment la gent pot sortir al carrer i les institucions poden recuperar l'autoritat. Passa que crec que és irresponsable de fer creure que això ho tenim a tocar, que hi ha un pla secret o que no ens el poden dir. La situació no és fàcil i l'oportunitat perduda l'octubre passat té conseqüències greus per a la nostra política. El joc de la independència acaba quan l'estat amenaça amb la violència i la gent resisteix. Hem de preparar la gent de veritat per al moment de prendre la decisió i enfrontar-nos a la por.

—Es pot arribar a aquest punt en una societat majoritàriament benestant? Potser la majoria de l'independentisme no està disposat a perdre el sou, la feina...

—La pregunta que fa la llibertat no és mai 'si estic bé'. La pregunta és 'si estic tan bé com podria estar'. De fet, no canviaria la situació de Catalunya a qualsevol altra nació que reivindicués l'autodeterminació que tingués pitjors condicions materials. De tota manera, el nostre problema no és material. És cultural, polític, nacional. L'1-O es va veure que, quan dones a la ciutadania un instrument que defensa la seva llibertat, la gent surt a defensar-la. Quan hi ha en joc la nostra llibertat, hi posem el cos. Com tothom arreu del món.

—Divendres, el 21-D, l'independentisme va tornar a mobilitzar-se contra el consell de ministres espanyol.

—A la Llotja vaig veure un moviment desorientat, sense lideratge ni objec-

tius concrets. Poca gent, escampada i confosa. Quan els Mossos carregaven, la gent sortia corrent perquè no protegia res concret, com el primer d'octubre. A la tarda, a Passeig de Gràcia, vaig veure una manifestació de gent que necessita estar junta i recordar-se que existim, i que ha desconnectat psicològicament del govern. Els nostres partits compten amb la resignació dels manifestants. És una aposta que cada cop demanarà fer més por a la gent. I pel que fa a l'ajuntament, no hi havia cap motiu per fer un consell de ministres al centre de la ciutat. No té sentit col·lapsar i militaritzar Barcelona en un dia feiner, quan tens llocs com Pedralbes, que de fet acull les reunions d'aquest tipus perquè és segur i no entorpeix la vida de la gent. L'ajuntament no va fer cap oposició al gest colonial del poder, que l'únic que cercava era demostrar que controla la ciutat, fer un ús sectari de la força armada, i negar dels drets polítics dels catalans amb una demagògia defensada per fusells i francotiradors. Colau s'omple la boca de consignes contra els poderosos, i després corre a esmorzar amb Sánchez per bescanviar el control de la ciutat per una promesa electoralista sobre preus de lloguer. Colau ha subhastat les llibertats de la ciutat: si em dones una promesa per la campanya, et deixo imposar les formes autoritàries i escampar la por. El resum de tot plegat és el canvi de nom de l'aeroport. És típic de les dictadures d'imposar i canviar per la cara noms simbòlics. Madrid intenta vendre la seva versió de la transició i l'ajuntament, en un acte de provincianisme colossal, diu que li sembla bé. Aquestes maniobres no sortiran bé perquè el passat mai no torna, vulgui el que vulgui Colau, i perquè els símbols i la gent ja anem en vies separades.

—Parlem de Barcelona. Quin és el problema més greu de la ciutat?

—Barcelona és en un moment una mica complicat. Tots els grans problemes són urgents i demanen alhora solucions estructurals. Això és molt endimoniat. Les solucions estructurals rarament

Tenim molta voluntat de presència als carrers, però poca voluntat de poder efectiu

El Parlament de Catalunya ara mateix és mort com a institució

són immediates i els problemes urgents demanen immediatesa. El número u és l'habitatge. La gent dedica la meitat dels ingressos a pagar lloguers o hipoteques. Això expulsa gent jove, capital humana i talent, i gent més vulnerable, la ciutat. Molts no poden viure sols. Del problema de l'habitatge es ressent el consum cultural, la salut, l'esport, les extraescolars dels fills, la formació, la festa... Totes les coses que enriqueixen la vida, les perdem. Hem condemnat tota una generació de barcelonins a tenir una vida més empobrida, menys humana. Hem de posar-ho tot per solucionar aquest problema amb mesures a curt, mitjà i llarg termini. Hem de fer que a Barcelona hi visqui o menys gent o més gent. La meua aposta, que és la de les grans ciutats del món, és que hi visqui més gent, atraure talent. Necessitem més llocs per viure a Barcelona.

—Però és limitada geogràficament.

—Sí, i això ens obliga a fer unes quantes reflexions. A més, és densa i amb gran part del sòl consolidat. A quins llocs de Barcelona no hi ha Barcelona? Les coses que sempre dic que defineixen la ciutat: que puguis caminar de barri a barri,

de manera segura, ben il·luminada, i on sempre trobis les mateixes coses. Botiga, lloc de feina, habitatge, arbre i equipament públic. Quan trobes tot això, saps que ets a Barcelona. Hi ha llocs on és aturada, com al Besòs. Tenim un riu que hem recuperat, però amb una façana fluvial on no hi ha res, i és tan llarga com la marítima. Recomano als lectors que agafin el Google Maps, que el posin en versió satèl·lit i que vagin reduint la imatge fins que vegin la ciutat sencera. L'única construcció barcelonina que es veu són les obres de la Sagrera. Necessitem més verd, més parcs. Per això dic que al pròxim mandat parlarem de coses a trenta anys vista. Les rondes, per exemple. No han solucionat el problema del trànsit. La gent que viu al voltant viu sota un estrès de soroll i contaminació inadmissible. Hi ha possibilitats de soteerrar trossos de la ronda que facin emergir barris i humanitzar els que ja existeixen. La zona marítime-terrestre que és de l'estat, que ja hauria de ser nostra i que es neguen a lliurar-nos, que equival a setnata-vuit illes de l'Eixample a primera línia de mar... És una oportunitat

per a repensar l'urbanisme de manera contemporània, ecològica i on el cotxe deixi de ser protagonista.

—Com?

—El cotxe ocupa el 80% de l'espai públic i només el 20% de la mobilitat. És un deliri. Anem cap a unes transformacions urbanes que ens faran imaginar el sol com ningú fins ara. Això ens permet d'imaginar una ciutat en què convergim en habitatge públic amb la resta d'Europa. Barcelona en té un 1,5%; ciutats com Viena, 30-40%; París, un 25-30%; Amsterdam, un 45%. Si més no, per a tenir el 15%, necessitem 115.000 habitatges públics. Necessitem visió a llarg termini.

—I què fem els pròxims quatre anys?

—No hi ha una solució màgica, però sí bateries de propostes. Per exemple, tenim catorze mil locals comercials buits. Es poden fer polítiques experimentals per a veure on hi ha aquests locals, veure si es poden adaptar perquè siguin habitatges, sobretot per a la gent gran, perquè són accessibles a preu de carrer... Això ens permetria de canviar-ne l'ús, perquè

existeix una emergència habitacional, amb una figura que es diu 'de llicència precari'... Fins i tot ens permetria d'expropiar-los l'ús, no la propietat, per a fer un habitatge públic de qualitat i que permetés encarar les trenta-sis mil famílies en llista d'espera per a rebre un habitatge públic. S'han doblat els empadronats sense un habitatge fixe. Poca broma, és una emergència en tots els sentits. Existeix una possibilitat raonable que en quatre anys obris espais i rectifiquis una idea que ara mateix no funciona.

—I a mitjà termini?

—Barcelona té un gran problema amb l'àrea metropolitana. És el quart conglomerat urbà d'Europa. És densa i hem destruït gran part del nostre verd. N'hem expulsat gent, hi ha situacions de precarietat molt grans. Hi ha una responsabilitat de Barcelona envers l'àrea metropolitana i també una necessitat. Hem de fer acabar tota relació hostil. No hi ha cap projecte d'autobús interurbà mínimament decent. És un gran drama. Molta gent nascuda i crescuda a Barcelona ha de sortir de la ciutat, i a part del drama identitari, és un drama físic, de desplaçament. El batlle de Barcelona presideix l'àrea metropolitana i hem d'explorar solucions d'habitatge i transport a mitjà termini. Hem d'anar a trobar maneres de participació democràtica a l'estil suís, sense por de la política referendària i sense crear un contrapoder metropolità però que alhora ens permeti de prendre decisions informades.

—Parlem una mica de vós mateix. Com us ha canviat la vida la decisió de ser candidat a la batllia?

—És una aposta vital real. Com totes les coses que somies que siguin grans a la vida, no les pots fer si esperes tenir-ne calculades totes les conseqüències. És com tenir fills, casar-se... Hi ha coses que les fas perquè estàs convençut que sortiran bé, però hi ha un punt d'incertesa i ho fas per convicció. Que jo tinc vocació política no és cap secret per a ningú. El problema de Barcelona m'ha perseguit l'última dècada de la meua vi-

ALBERT SLAMÉ

da, abans d'anar-me'n als Estats Units. Sóc fill de l'Eixample i em vaig adonar que la meua tradició política, el catalanisme, no deia res sobre la meua ciutat. Em vaig trobar una mica orfe d'això i vaig començar a cercar respostes. Vaig trobar-ne en dos llibres. Barcelona, de Robert Hughes, que sempre recomano a tothom. I La vocació de modernitat de Barcelona: Auge i declivi d'una imatge urbana, de Joan Ramon Resina. És un llibre extraordinari que és al fons d'allò que penso de Barcelona, fins i tot en les coses amb què discrepo. Durant anys he construït un relat sobre Barcelona i els últims dos, tres anys vaig començar a pensar seriosament de tornar a Catalunya i de dedicar una part de la meua vida a la política. Cada vegada es va fer més clar per a mi que Barcelona era el contenidor dels problemes que jo tenia ganes d'ajudar a resoldre. A més, vaig constatar que no em veia entrant en un partit polític.

—Us ho van oferir?

—Moltes vegades.

—Més d'un?

—Sí. No ara, al llarg dels anys. No m'hi veia. Tampoc et sabia dir quin argument tenia per a dir que no. Més aviat era una intuïció. Anar-me'n a viure als Estats Units també va ser una intuïció. En principi era per un any. Vas a la recerca d'alguna cosa que aquí no trobes. Aquí és un atzucac, no veus perspectives, penses: 'ara o mai'... És una decisió que prens sense saber-ne les conseqüències. Havia decidit de tornar i volia aportar-hi alguna cosa. Evidentment, la vida m'ha canviat considerablement. La vida d'un país ocupat, ja l'havia viscuda. He intentat construir un espai no cínic i lliure per a operar, però evidentment estàs en contacte amb la part més cícnica de la nostra política i és desagradable i desmoralitzant. És molt exigent. Cada dia dedico les hores que toquen a la meua feina i també a la meua família. També et diré que tinc la sensació d'haver connectat amb una vocació. Quan passa això, treus energia de tot arreu.

—Amb la família ho compagineu bé?

—He posat algunes normes de conciliació molt dures a tot l'equip. Això és fonamental. Necessito un contacte diari i constant amb les meves filles i la meua parella. Si no, no puc operar, no puc pensar clar. No puc anar pel món amb sentiment de culpa. També em semblaria profundament injust que la meua dona hagués de pagar el cost de la meua presa de decisions. Hem de pensar maneres de fer política que facin possibles totes dues coses.

—On us heu instal·lat?

—Casa nostra és entre Sant Antoni i Sants. Però per qüestions logístiques ara estem entre la casa dels meus sogres, a la Vall d'Hebron, i la del meu oncle, a Sarrià.

—Teniu el temor que us passi una mica com a Ada Colau? Una figura potent fora del sistema, però que ha acabat condicionada dins les institucions.

—Profundament. És una de les coses que em preocupen permanentment. Històricament, de Pèricles fins a Colau, tothom qui ha travessat el foc de la política n'ha sortit escaldat. No existeix el polític que entra a l'esfera política i no en surt transformat. No crec en els lideratges, crec en els sistemes polítics que tenen mecanismes que eviten que les mancances dels lideratges es traslladin a les societats. Per a això hem fet les primàries. Evidentment, em fa por d'entrar a la política i transformar-me fins que no em pugui reconèixer. De fet, és estatísticament la cosa més probable. I l'única que puc fer és ser-ne conscient i intentar ser tan transparent com pugui, dissenyant mecanismes que ho evitin.

—Us marqueu cap límit temporal a la política? Penseu de fer el salt al parlament?

—En cadascun dels moments dels últims mesos he procurat de prendre les decisions a partir de la seva veritat. Als periodistes us agrada molt de fer preguntes com aquesta o que comencen amb 'descartes fer això, descartes

Cada vegada es va fer més clar per a mi que Barcelona era el contenidor dels problemes que jo tenia ganes d'ajudar a resoldre

La política catalana, la política europea, la diplomàcia... allà on cregui que tinc alguna cosa a dir, hi aniré i la diré

de pactar amb Colau...?' És una falsa pregunta. Si dius que descartes res, estàs xalat. Si dius que no, tothom entén que et postules. Per tant, provo de cenyir-me a la veritat genuïna de cada moment. Tinc un projecte a les mans i em fa molta il·lusió. Hi crec molt. Hi ha molta feina pendent cada dia. Ens falta poc temps per a les municipals i hem de solucionar moltes coses. Aquesta és la meua obsessió ara mateix. On ens portarà això? No ho sé pas. Ara, jo sóc contrari als mandats llargs. Això no vol dir que estigui en contra de l'experiència, que s'ha d'aprofitar. Començo per Barcelona perquè és la meua ciutat i perquè és el gran interrogant que m'ha fet de motor durant molts anys. Perquè el gran problema del nostre projecte de país és què fem amb Barcelona. Però m'interessa tot. La política catalana, la política europea, la diplomàcia... allà on cregui que tinc alguna cosa a dir, hi aniré i la diré. ■

BENET SALELLAS

‘L’embriaguesa de poder de l’estat no li deixa veure el risc en què es troba’

Entrevista a l’advocat de Jordi Cuixart i ex-diputat de la CUP, que publica ‘Jo acuso: la defensa en judicis polítics’

ELISABETH MAGRE

JOSEP CASULLERAS NUALART

Utilitzar el judici com a plataforma per a difondre un missatge polític de denúncia, per a convertir els qui jutgen en els jutjats. És una de les premisses d’un judici polític, com el que començarà d’ací a poques setmanes contra els presos polítics. I les coses que passin dins la sala del Tribunal

Suprem espanyol seran tan importants com les que passin fora, segons que adverteix en aquesta entrevista Benet Salellas, ex-diputat de la CUP i un dels advocats de l’equip de la defensa de Jordi Cuixart. Salellas té una experiència de quinze anys com a advocat penalista, ha portat casos polítics de represaliats per la

justícia espanyola, com el de l’anomenat escamot Dixan, el de Núria Pòrtulas, el dels joves gironins condemnats per haver cremat fotografies del rei espanyol i el dels acusats pel bloqueig del parlament.

L’experiència i les lliçons que ha extret de tots aquests casos queden recollir-

L'aproximació cap a la defensa política és diferent en cadascun dels encausats

Perquè hi pugui haver un judici de ruptura hem d'estar en una situació de permanent mobilització i de creació de poder més enllà de les institucions convencionals

des al llibre *Jo acuso. La defensa en judicis polítics* (Pagès Editors). Hi afegeix unes pinzellades de judicis històrics que van marcar uns precedents en la defensa política, del cas Dreyfus al procés de Burgos, passant pel judici a Lluís Companys i el cas de l'incendi del Reichstag. Però, sobretot, el llibre aclareix conceptes i permet d'entendre la cultura judicial arcaica i venjativa de l'estat espanyol a què s'enfronten els presos polítics.

—Quin serà el to de les defenses quan comenci el judici? Les intervencions dels advocats la setmana passada són indicatives?

—Van ser un tast. I sí que diria que la defensa de la qual formo part, que és la d'Òmnium Cultural, el paper, el to i la mirada de la Marina Roig eren clarament de defensa política. Tenim molt definit el plantejament. L'aproximació cap a la defensa política és diferent en cadascun dels encausats; hi ha moltes maneres de fer defensa política i sempre s'ha de cercar la fórmula perquè cadascú se senti còmode d'acord amb la diversitat que hi ha dins la causa, el moviment i el país.

—Ara fa un any, l'enfocament de la defensa era ben diferent.

—En aquest procediment, es va començar amb unes defenses molt tècniques i s'ha anat evolucionant cap a la defensa política. Ningú no dubtava que l'Audiència espanyola era un tribunal d'excepció, però ens havia semblat que el Suprem feia un cert paper de contenció. Malauradament, això s'ha anat diluint aquests últims anys. I, probablement, la presidència de Manuel Marchena ja ens demostra molts casos en què el Suprem ha assumit més el discurs de l'excepció. El conjunt de les defenses es va alleugerir, pensant que això, al Suprem, aniria més bé que no pas a l'Audiència espanyola. I al final ens hem trobat que el Suprem ha fet exactament igual.

—No tots els advocats van tenir el mateix to; el d'uns, més polític que no pas el d'uns altres. Això no pot perjudicar?

—No. Hi ha una part conjunta de pers-

pectiva tècnica que és compartida per tots i que serà molt complementària. I en el cas de l'aspecte polític, hi ha un joc d'intensitats i no serà estàtic, sinó que anirà evolucionant durant el procediment i és expressió de la pluralitat del moviment independentista. No ens pot perjudicar mai aquesta pluralitat que va més enllà de compartir una estratègia conjunta, i és la d'aconseguir la llibertat dels presos, el reconeixement de les vulneracions de drets fonamentals que hi ha hagut i posar el dret d'autodeterminació damunt la taula. Són tres eixos comuns de les defenses.

—La campanya d'Òmnium per l'alliberament de Jordi Cuixart està molt singularitzada, diferenciada de la resta de presos polítics.

—Òmnium significa la transversalitat del moviment independentista. I penso que donar visibilitat a Jordi Cuixart no va en detriment de ningú perquè és un símbol del conjunt del moviment. Són dels qui pensa que tots els presos polítics són presos polítics del moviment. I és lleig pensar que hi ha presos d'ERC, presos de JxCat i presos d'Òmnium. Per a mi, són presos del moviment; jo els he sentit sempre com els meus presos polítics, els de tots. Però Jordi Cuixart és qui més capacitat té de transmetre aquesta idea, més enllà de sigles i d'estratègies de partit o de conjuntures electorals. Ningú no podrà pensar mai que allò que faci Òmnium anirà en favor d'un partit o d'un altre. I això és molt potent. També ho és perquè és un dirigent de la societat civil. I en la societat civil internacional, Jordi Cuixart, com a president d'Òmnium, rep la categorització de defensor dels drets humans. És una etiqueta més difícil de posar a la resta de presos polítics.

—Proposeu aquest judici com un judici de ruptura?

—Un judici de ruptura és una evolució de la defensa política i només pot respondre a un moment en què hi hagi una conjuntura política molt determinada. Jo no tinc clar si aquest és el moment de

Un dels objectius que hem de tenir en aquest judici és aconseguir que s'hi discuteixin més coses que les que ells volen

ELISABETH MAGRE

fer un judici de ruptura, perquè haurem de veure com evoluciona políticament i socialment el país els mesos i les setmanes vinents per saber si aquest judici pot ser de ruptura. Perquè hi pugui haver un judici de ruptura hem d'estar en una situació de permanent mobilització i de creació de poder més enllà de les institucions convencionals que ens permeti que un judici de ruptura sigui útil. Aquí no es tracta de cercar estratègies que ens facin ser molt coherents estèticament, sinó que tot allò que fem des de la perspectiva política no tan sols sigui ètic i estètic sinó també útil. Per tant, el judici de ruptura té sentit si ajuda un moviment polític de carrer que es troba en un moment de màxima mobilització.

—Quins exemples de judici de ruptura tenim? El del procés de Burgos?

—Per exemple. El procés de Burgos va generar una mobilització tant a l'estat espanyol —no oblidem que acaba pro-

piciant el naixement de l'Assemblea de Catalunya— com a escala internacional. A mesura que va avançant el judici creixi la mobilització, cosa que fa que tingui molt de sentit que el judici acabi trencant-se, és a dir, que a la sala hi hagi l'expressió d'allò que passa al carrer. D'alguna manera, s'impedeix que el tribunal pugui acabar el judici perquè l'única solució possible és l'absolució.

—Això ho podríem imaginar en el judici contra l'1-O?

—Amb l'actual correlació de forces es fa difícil d'imaginar que puguem obligar el tribunal a dictar una sentència absoluta. Però nosaltres aquestes setmanes i mesos vinents hauríem de crear una situació que forçés el Tribunal Suprem a absoldre'ls. Perquè la sentència que hi ha escrita molt probablement és una sentència de venjança, condemnatòria.

—Això com s'hauria de fer? Amb una mobilització permanent al carrer?

—La CUP i molts altres espais polítics diuen que és necessària. No podem mobilitzar-nos al final, després de la sentència. Això és estèril. La mobilització ha de ser simultània al procés judicial, perquè hi ha una batalla dins la sala i una altra fora. Nosaltres hem de mantenir la batalla fora de la sala perquè incideixi dins. Hi ha d'haver un procés per a fer créixer la tensió política, deixant clar que no permetrem que hi hagi aquesta condemna.

—Quina estratègia de ruptura s'hauria de seguir en aquest judici? Caldria que els acusats no reconeguessin el tribunal d'entrada?

—Un dels objectius que hem de tenir en aquest judici és desbordar-lo, és a dir, aconseguir que s'hi discuteixin més coses que les que ells volen. I això també és una manera de defensar-se políticament. Significa que hi hauríem de respondre dient que no reconeixem el tribunal? Seria una fórmula possible,

però hi ha moltes més maneres de dir al tribunal constantment que des d'una òptica de la legitimitat que li dona la llei incompleix la seva legislació, i ells creen un tribunal d'excepció. I aquesta idea del tribunal d'excepció la podem anar expressant de diverses maneres en el judici. Unes formes que no necessàriament impliquen no reconèixer el tribunal. Tenim fórmules per a ser a la sala de judici, que el judici es faci i recordar constantment al tribunal que no és el tribunal que hauria de fer-lo.

—Amb testimonis que serveixin de denúncia?

—Aquesta és una de les idees. I quan parlem de l'1-O, un dels elements centrals del judici, tindrem l'oportunitat de construir un judici contra les autoritats polítiques a Madrid que van ordenar l'actuació indiscriminada, la violència contra la població de Catalunya per impedir el dret d'autodeterminació. Hauríem de tendir a anar girant cadascun dels elements. Per exemple, volem que la falta de legitimitat de Vox per a jutjar-nos sigui un altre element de discussió a la causa. I ho continuarem dient: que l'extrema dreta, que és xenòfoba, masclista i autoritària, sigui qui faci un judici a uns dirigents democràtics que defensen la cohesió social. És la imatge del tribunal donant la paraula a l'extrema dreta per a jutjar els demòcrates. Es tracta d'anar dotant de continguts que suscitin contradicció i tensió durant el desenvolupament del judici.

—L'estat espanyol té por que sigui televisat?

—Jo crec que haurien de tenir por. Però de vegades l'embriaguesa de poder que tenen les institucions de l'estat no els deixa veure la situació de risc en què es troben. Un risc de credibilitat i un risc en què el sistema judicial mateix es troba clarament en crisi, des de la perspectiva d'una part molt important de l'opinió pública. En el llibre parlo d'un exemple que és d'una altra època, d'un context molt diferent, però quan hi ha el judici a Lluís Companys a Barcelona

ELISABETH MAGRE

una de les obsessions de les autoritats franquistes era que ningú no sabés que era empresonat i que seria jutjat. Aquesta obsessió de la falta de publicitat del judici demostra la importància que té l'element de la publicitat en els judicis penals. És un element d'avenç democràtic que els judicis puguin ser públics, i ara que siguin televisats. No concebo que no sigui televisat, aquest judici. Si l'estat ho acabés impedit pensaria que ha perdut tota la vergonya democràtica que li quedava. Penso que sí que serà televisat, i serà la garantia que el conjunt de la població el pugui seguir. I hauríem de treballar perquè no es pogués veure tan sols a Catalunya sinó també al conjunt de l'estat. No tinc clar com funcionarà.

—Poden arribar a pensar que ja està bé que sigui televisat perquè tindrà un caràcter exemplar?

—Aquí és on la defensa política té importància. En condicions normals un judici per una violació, o un homi-

Quan parlem de l'1-O, un dels elements centrals del judici, tindrem l'oportunitat de construir un judici contra les autoritats polítiques a Madrid

cidí, l'enjudiciament té un component simbòlic important, perquè expressa que el fet de jutjar l'acusat ja és una manera de castigar-lo. Si l'actitud dels presos polítics fos d'anar allà i assumir el marc en què s'ha de desenvolupar el judici i dir amén a tot allò que digui la fiscalia, és a dir, d'alguna manera demanar perdó, aleshores seria un cert acte de redempció en què l'estat en sortiria reforçat. En canvi, si els acusats van a desmembrar aquest marc i a discutir les tesis que fa servir l'estat i a reivindicar el que es va fer la tardor passada a Catalunya, pot acabar essent un motor de mobilització, un bumerang democràtic, més que no un acte de submissió i de dominació.

—El Suprem té un ull posat a Estrasburg?

—Jo crec que no. Un dels problemes greus que hi ha a la judicatura espanyola és la cultura jurídica arrossegada del segle XIX. Aquí sí que no hi ha hagut

ruptura; es continuen fent servir els mateixos conceptes, la mateixa mirada, la mateixa perspectiva que s'ha anat heretant, de jutges antics que han format els nous i amb aquest Tribunal Suprem que, a part el període de la Segona República, té continuïtat fins avui. En aquesta cultura jurídica hi ha un cert autisme jurídic, en què es beu molt poc de fonts estrangeres, com si el sistema espanyol fos tancat en si mateix, un sistema autàrquic. Ha costat molt que el Suprem comencés a citar sentències del Tribunal Europeu dels Drets Humans, o de més tribunals estrangers sobre com s'han resolt unes determinades qüestions. I en aquesta causa tenim un problema afegit: que diuen 'Europa no ens entén', arran de les decisions sobre les euroordres. I hi ha una anomalia no resolta en aquest expedient que és que hi ha persones processades que no són perseguides simplement perquè viuen fora de l'estat espanyol. Han renunciat a perseguir-los.

—Ara, sembla que l'independentisme idealitzi el Tribunal d'Estrasburg.

—Sí, crec que l'independentisme s'equivooca abocant un excés de confiança en allò que pugui dictaminar el Tribunal d'Estrasburg. La segona edició de 'El món ens mira' és 'Estrasburg ens mira', i no és cert. Estrasburg no espera que arribin les nostres demandes; és un organisme internacional que funciona amb les mateixes lògiques que la resta d'organismes internacionals. No va corrent a entrar en tensió amb els estats en un afer que preocupi aquests estats. Quan s'escaigui dictarà la resolució que hagi de dictar, però no frisa per entrar en el cas català. I, d'altra banda, em preocuparia molt que desplaçéssim el subjecte polític cap al Tribunal Europeu dels Drets Humans. El que ha de resoldre i guanyar el conflicte polític amb l'estat espanyol per l'exercici de drets –sigui el d'autodeterminació o més drets col·lectius i polítics– és el poble de Catalunya, la gent dels Països Catalans, la societat

La segona edició de
'El món ens mira'
és 'Estrasburg ens
mira', i no és cert

civil organitzada. Ningú no ens regalarà la nostra sobirania, ni tampoc el Tribunal Europeu dels Drets Humans. Si d'aquí a pocs anys obtenim una victòria en aquesta causa concreta a Estrasburg, fantàstic: serà una victòria moral, política, per als condemnats. Però com a poble la nostra victòria la guanyarem actuant com a subjecte polític.

—Quines lliçons heu tret d'experiències anteriors en judicis, com ara el cas de l'escamot Dixan... Confiar massa en el tribunal?

—Sí, perquè l'aparença de justícia de vegades ens pot confondre i ens pot fer arribar a creure que tribunals que han estat construïts amb la lògica del poder per a mantenir l'*status quo* i les posicions del poder, que aquests tribunals ajudin aquells que lluitem per canviar les coses, els qui són diferents, les minories... I per això la sensació de desemparament. Amb el cas Dixan molt probablement va passar allò que havia de passar en una lògica de poder, i en canvi vam creure, convençuts de la innocència d'aquells nois i animats per la mobilització del no a la guerra, que n'hi hauria prou d'explicar-ho i argumentar-ho bé. La lliçó és que no n'hi ha prou que tinguis la raó, sinó que en els afers que són polítics, quan ets davant de tribunals d'excepció necessites una embranzida des d'altres espais de poder, sigui des del carrer o d'altres institucions.

—Parleu fins i tot de jutges activistes.

—Hi ha un pensador, Duncan Kennedy, que ho ha teoritzat molt. És una idea interessant, perquè de vegades podem pensar erròniament que aquests jutges, com ara Carmen Lamela, estan molt en contacte amb el poder, que reben trucades constantment perquè dictin una resolució en un sentit o en un altre. I penso que la incidència del poder polític en el judicial no necessàriament és així, sinó que n'hi ha prou que tu triïs per als llocs clau jutges que tenen un determinat perfil ideològic que farà que es mirin els casos cercant un determinat resultat estratègic, que la mirada els portarà sem-

pre a decantar-se cap al costat del poder. Són jutges dòcils, compromesos amb el manteniment de l'ordre establert, jutges patriotes, que senten la indissolubilitat d'Espanya com un valor primordial i preferent davant la resta de qüestions.

—Per què l'estat espanyol, governi qui governi, és incapaç d'anul·lar el judici a Companys?

—Fa uns quants anys que vam demanar la revisió dels consells de guerra que van portar a l'afusellament de batlles, de càrrecs polítics, de molta gent. Era una mica abans de la llei de la memòria històrica del PSOE, i vam intentar que la sala militar del Suprem els anul·lés tots, perquè es van fer sense gens de respecte als drets humans ni als principis més bàsics del dret. I s'hi van negar. És la mateixa posició que han tingut en el cas Companys, la mateixa que en el cas Puig Antich... Això ens demostra que l'estat no està disposat a produir cap mena d'esquerda en relació amb la legalitat franquista.

—Tindria conseqüències?

—Crec que l'estat té por que, després d'una decisió que seria pràcticament de reparació moral, es volgués demanar una certa reparació econòmica o jurídica. Perquè recordem que darrere de les execucions, dels afusellaments i de la repressió i l'exili que va originar el règim franquista hi va haver decomissos de béns, de patrimoni; els d'organitzacions polítiques van ser parcialment reparats al començament del règim del 78, però els decomissos patrimonials a particulars, no. És prou destacat que el delictes que tenim damunt la taula en el judici d'ara al Tribunal Suprem, la rebel·lió, sigui el mateix amb què es va materialitzar el gruix de la repressió franquista. Que no s'hagi tingut ni la decència de canviar el nom de les coses diu molt poc de l'evolució d'aquest règim, i ens demostra que hi ha un fil conductor que travessa tota la història del segle XX per a connectar el judici de l'1-O amb els terribles consells de guerra dels anys quaranta. ■

Quan ets davant de tribunals d'excepció necessites una embranzida des d'altres espais de poder

Que no s'hagi tingut ni la decència de canviar el nom de les coses diu molt poc de l'evolució d'aquest règim

GERMÀ BEL

‘He fet la proposta de primàries obertes a la Crida i de ser candidat a Barcelona. Però ja som fora de temps’

Entrevista al professor d'economia i ex-diputat al Parlament de Catalunya

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

L'economista Germà Bel és dels polítics catalans que parla més obertament, sense embuts. VilaWeb ha volgut parlar amb l'ex-diputat independent de Junts pel Sí perquè ens expliqui com veu el procés electoral a Barcelona i què hi ha de cert sobre la seva possible candidatura amb la Crida. Ens explica que abans de l'estiu ja va proposar la idea de fer-hi primàries obertes i que estaria obert a presentar-s'hi, però que ara ja no ho veu possible per una qüestió de temps. Amb Germà Bel també parlem sobre les primàries impulsades per Jordi Graupera, els fets de l'octubre passat o els lligams entre el perfil del votant unionista, el de Trump i el del Brexit. Ens rep al despatx de la Universitat de Barcelona. I, com sempre, és intens i no deixa indiferent.

—Què feu ara?

—Sóc on era, a la universitat. No vaig deixar-la mai. Faig classes, publico articles científics, corregeixo treballs de màster. És la meva professió. De fet, quan era diputat al parlament continuava treballant-hi i cobrant-ne. Aquest estiu vaig estar cinc setmanes a la Universitat de Lovaina fent recerca. He fet classes a Jordània i a la primavera en faré a Palestina i Ucraïna. A fora normalment faig cursos d'una setmana, dues a tot estirar. Si és recerca, cinc o sis setmanes, i un curs sencer cada set o vuit anys.

—Us van oferir de ser cap de llista a Barcelona i va dir que no?

—No m'han ofert ser cap de llista en cap llista.

—El candidat de la Crida serà Germà Bel. Això, a mi, m'havia arribat.

—Jo no sé si la Crida s'hi presentarà. No sé si ho sap, la Crida. En qualsevol cas, jo no. A mi, m'han fet ofertes per a anar a la llista. I jo, a alguna gent, els he fet la proposta de fer eleccions d'una manera determinada en l'entorn de la Crida, amb un procés de primàries obertes a Barcelona, una situació en què jo estaria obert

El govern municipal no ha tingut orientació

Les primàries van fer guanyar Borrell damunt Almunia l'any 2000, mira si són antigues

a ser candidat. Cert. Però crec que ara ja no hi som a temps. Ja no és viable de fer-ho bé. Crec que encara que es volgués fer, ja no hi ha temps de fer-ho bé. Això venia del juny. Som al desembre; de fet, operativament parlant, al gener. Qui a hores d'ara no té candidat literalment redueix expectatives electorals cada dia.

—I per què hi hauríeu dit que sí, a presentar-vos a primàries amb la Crida?

—Ja fa temps que penso que la ciutat és molt mal governada. La governa una coalició de gent que, amb excepcions destacables (però que no destacaré per no perjudicar), no entenen què és una ciutat i que ha pensat que la política era poder evitar els desnonaments, sense entendre per què passaven i com els podien evitar. Tampoc entenen que la connexió del tramvia empitjora el medi ambient. L'empitjora perquè tots els cotxes que farà fora es desviaran a l'Eixample, amb l'embús corresponent i la pol·lució consegüent. El govern municipal no ha tingut orientació; va entrar amb un diagnòstic de problemes, alguns de ben plantejats. Però, en canvi, no en tenien, de solucions, més enllà d'algun aspecte simbòlic. Per tant, ha estat un desordre de política, però no un de creatiu i innovador. D'ençà que va entrar el govern actual i va prendre les primeres mesures, que em van semblar molt desafortunades, vaig pensar que el millor és que la gent que es preocupa per la ciutat anés pensant de fer-hi alguna cosa. Jo fa trenta-cinc anys que visc a Barcelona. Jo Barcelona l'he triada, no l'he heretada. I, de tant en tant, cal tornar alguna cosa quan has rebut.

—En cas que al final no es facin les primàries de la Crida, sabeu qui votareu de batlle?

—Hi ha dues qüestions que crec que cal tenir en compte. Primer, tenir un govern ordenat, innovador i transformador, i un de no desordenat i conservador com el d'ara. Han estat protectors d'interessos creats, d'hotels instal·lats, de qui té llicència d'activitats i no vol que uns altres en tinguin. Mira, no. Això és només una

part. I l'altra qüestió és pensar en una batllia alineada amb el parlament i el Govern de la Generalitat en les qüestions nacionals. Aquestes són les dues coses que es podien mirar d'aconseguir amb el que jo duia pel cap. I són les dues coses que jo tindrè presents quan hagi de votar.

—I sabeu qui?

—No. Perquè encara no conec ni totes les candidatures ni tots els candidats que s'hi presentaran.

—Per la Crida, Elsa Artadi, diuen. És cert?

—No en tinc ni idea. Intueixo que segurament la decisió de si la Crida s'hi presenta es prendrà (o es farà pública) el 19 de gener al seu congrés. I no en tinc cap element més. En qualsevol cas, són uns ritmes temporals incompatibles amb un disseny que pogués ser operatiu i eficaç electoralment. És un sistema de presa de decisions extremadament complex i, per tant, potser massa poc operatiu.

—Hi ha un punt de connexió amb el procés de primàries de Jordi Graupera, doncs.

—Crec que les primàries són una eina, un instrument. Als Estats Units, imprescindible, i aquí no. Als Estats Units no són pensades per a fer llistes. Són per a triar batlle, o regidor, o president, o congressista. Un a un. Aquí les fem per a coses que són llistes. Diferent. I han estat fetes servir fa molt temps. Les primàries van fer guanyar Borrell damunt Almunia l'any 2000, mira si són antigues. Jo em vaig adherir a les primàries impulsades per Jordi Graupera al març, perquè em semblava una iniciativa interessant. Però no em vaig registrar per votar.

—Per què?

—El problema és que per una causa, no imputable directament als promotors, no s'hi va adherir cap partit gran. I van haver d'acceptar algunes condicions per al reglament que, del meu punt de vista, alteraven dràsticament allò que han de ser unes primàries. La participació d'alguns grups organitzats s'explica per

Un estat no és una urna, sinó un entramat d'institucions que imposa la llei sobre unes persones en un territori, si cal emprant la força

ALBERT SALAMÉ

això. I probablement, en unes primàries molt avalades pels partits grans, això no hauria estat necessari. Qui guanya, guanya. I qui no guanya, no. I prou. Després, si en vols fer unes altres per a triar una cosa que ha de ser un govern, ha de tenir consistència interna. I la gent ha de saber què vota. Ara, si realment fundes un partit polític, aleshores les regles són diferents. Entenc que el procés de primàries desenvolupat amb l'aixopluc i l'impuls de l'ANC ha estat el procés fundacional d'un nou partit polític en el camp proindependència. Ho respecto, perquè entenc les motivacions de fons per a fer un nou espai polític, però no ho comparteixo, perquè no és el meu, entre més consideracions.

—Fundar un partit?

—Sí, funden un partit polític. I la meua opinió, i no ho jutjo, és que tenen un diagnòstic molt connectat amb la desafecció dels darrers mesos de procés. Creuen que calen nous actors i nous espais polítics i que el procés de primàries té aquest objectiu. I l'ANC hi empeny. Em fa gràcia quan parlen d'intencions, perquè els populistes són tots iguals: 'Posa'm-hi a mi, que ho arreglaré',

quan encara no han entès per què va anar com va anar, l'octubre passat.

—Hi ha qui diu que no es va fer perquè no teníem estructures d'estat.

—Per exemple Hisenda? No fotem. El problema no va ser aquest. La finestra no era el problema. En la història no hi ha cap cas, cap, mai, on hi ha hagut dos estats demanant impostos. Un s'imposa i demana impostos i l'altre no. Paguem a qui té la força coercitiva. Les estructures d'estat sempre han estat al mateix lloc, i hi són i operen: Hisenda a plaça Lletamendi; el quarter militar d'Alfambra, la Delegació de Govern central al carrer Mallorca. Això és l'estat. I qui ho controla en la pràctica és l'estat a Catalunya.

—Ho vau explicar en una sèrie de tres articles sobre els fets d'octubre. Per exemple, no som independents perquè no vam tenir el monopoli de la violència.

—Era impossible, sí. Ja ho havia desenvolupat en una entrevista el 11 de juliol de 2016 a VilaWeb, que em va valer unes quantes pires funeràries de molts platònics catalans. Fer un referèndum per a fer un estat implica imposar el resultat. Un estat no és una urna, sinó

un entramat d'institucions que imposa la llei sobre unes persones en un territori, si cal emprant la força (encara que no sigui desitjable); i en qualsevol cas, evitant que la faci servir un altre. I he afegit el parèntesi a aquesta definició de manual perquè, com que vivim en la democràcia més avançada i descentralitzada del món, no fos que m'imputessin, com ja va passar una vegada. Sigui com sigui, hi vam votar un 43% del cens, al referèndum, entesos? Hi ha gent que pensa que amb això podem imposar un estat. Crec que no s'han preocupat d'aprovisionar-se de les eines indispensables. I després, és clar, tenim els platònics independentistes.

—Qui són 'els platònics'?

—Els qui diuen que els polítics independentistes no tenien la intenció de fer la independència, que 'us enganyaven'. Ai. Aquest són estúpids o covards. Perquè ells sí que saben com fer-ho, però no ho fan; no tenen prou coratge personal i només critiquen el fet que els altres no ho facin.

—Segona idea, dieu que una vegada Puigdemont no és investit, cal convocar

eleccions immediatament. I dieu que no en fan perquè els aparells dels partits volen mantenir els càrrecs.

—Això no és una crítica moral, no és el meu terreny. Precisat això, al gra: és obvi que l'exercici de la política té facetes diferents, i una és que la gent que és en política institucional són humans. Hi ha moltes posicions personals i socials que depenen de ser al govern o no. El dia que Puigdemont no és investit, contravenint l'aplicació del criteri de la candidatura majoritària dins l'independentisme, encara que només fos per quinze mil vots, aquell dia tot queda sense estratègia possible. No faig l'anàlisi de culpes. Si la justificació ha gués estat 'no l'investim perquè no estem d'acord amb l'estratègia', mira, encara. Seria legítim. Passa que les coses que han fet són molt diferents de les que a priori han dit que farien. Quan els més abraonats després són els qui s'acovardeixen, la gent es desorienta molt. Fer un govern efectiu seguint les instruccions de Llarena era el camí a la desafecció d'una part molt important de l'independentisme. I ha passat.

—I la darrera idea, eixamplar la base amb polítiques socials és absurd perquè els contraris a la independència ho són per un tema identitari.

—Precisem-ho: entre els contraris a la independència els factors identitaris pesen molt més que no entre els partidaris. I bona part del 'antiindependentisme' que es vol comprar amb polítiques socials és hiperidentitari. Per tant, les polítiques socials s'han de fer perquè tenen mèrits per si mateixes, pels efectes cohesius i de reducció de desigualtat d'oportunitats. Ara, pensar-hi amb un disseny compravots és indesitjable del punt de vista de la qualitat democràtica, i a més estèril del punt de vista pràctic, perquè ara ja sabem que té molt més pes l'identitarisme en el vot unionista que no en l'independentista. No és tan sols Espanya i Catalunya. També passa amb el Brexit i amb Trump. Són gent amb un perfil de formació més baix. Tots som igual d'importants com persones, però és un fet que un tret comú dels perfils més característics de votants Trump, Brexit i antiindependència és

una menor capacitat per a entendre la complexitat de la realitat. Per tant, cerques factors singulars que l'expliquin. I la identitat n'és un de potentíssim. El perfil del votant unionista a Catalunya és com el del Brexit a la Gran Bretanya o el de Trump als Estats Units. No ho dic com una cosa bona o dolenta. Baix nivell relatiu de formació. I pel cantó socioeconòmic, molt més implantació en els sectors més rics i els de rendes més baixes (en un gràfic ho veuríem com una 'U').

—Què faríeu, ara?

—Fins que no hi hagi eleccions autonòmiques...

—Per tant, faríeu eleccions

—No sé si en poden fer, ara. Dic que les eleccions eren necessàries, però no per a castigar ningú, sinó perquè no pot haver-hi estratègia si tots dos blocs són molt igualats i un no reconeix qui ha quedat primer. Fins que no desempatin... Algun dia, unes eleccions desempataran. Fins aquell dia, no hi haurà estratègia. Si algú es preguntava pels defectes d'anar plegats, aquí té els d'anar separats.

—Déu els castigarà i l'independentisme superarà el 50% en unes eleccions.

—La gent ja ha entès perfectament quina és l'actitud per a imposar un estat.

—Sí. L'independentisme s'ha fet gran.

—Excepte alguns que pensen que no som independents perquè realment els qui eren al govern no volien. Ja se sap, els platònics del 'jo sí que hi vaig de veres'. Excepte aquests, que són els més intel·ligents de tot l'independentisme, tant que mai es pregunten en què han fallat ells, la resta ha entès que això de la força va de veres. I que si l'altre la fa servir, has de saber què fer. I que si no ho afrontes, no tindràs un estat. Recordem-ho: la força democràtica i la física són gots connectats. Com més força democràtica, menys necessites l'altra. I per això superar la ratlla del 50% en una votació de legitimitat no qüestionada augmenta el cost de l'altre per a frenar-te i reprimir-te. ■

Les polítiques socials s'han de fer perquè tenen mèrits per si mateixes

Si algú es preguntava pels defectes d'anar plegats, aquí té els d'anar separats

Festivals Biocap a Barcelona

Cultura popular Festa de l'Estendard a Palma

Tradicions Aplecs del Sol Ixent

VilaWeb { Paper >29-30/12/2018

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

Comencen tres dies de música, llengua i cultura
a Tavernes de la Valldigna

ARRENCA EL FESTIVERN AMB ZOO, AUXILI, ELS CATARRRES I SMOKING SOULS COM A CAPS DE CARTELL

ARRENCA EL FESTIVERN AMB ZOO, AUXILI, ELS CATARRRES | SMOKING SOULS COM A CAPS DE CARTELL

Festivals Comencen tres dies de música, llengua i cultura a Tavernes de la Valldigna

REDACCIÓ

Ales comarques centrals valencianes, ja fa molts anys que s'hi acomiada l'any d'una manera molt especial: amb el Festivern. Es fa a Tavernes de la Valldigna durant tres dies i aplega alguns dels grups més destacats del moment. Enguany destaquen Zoo, Auxili, els Catarres, Smoking Souls, Tremenda Jauría i Buhos. Aquesta cita, que va néixer fa catorze anys, reuneix música, llengua, festa i cultura al voltant de la nit de Cap d'Any i s'ha consolidat com una cita clau en el calendari musical del país.

El festival arrenca dissabte amb els concerts dels aclamats Zoo, que ja fa gairebé dos anys que viuen en una ronda parament, i el grup emergent de rap Machete en la Boca. La vetllada es completarà amb les actuacions de Tribade, el grup de reggae Adala, el rap d'Atupa, Novus Orado, el nou projecte musical Cactus, el rock amb aires de la dècada dels noranta Inèrcia, l'energia incansable de Maldats i Las Hijas de la Cúmbia.

Continuarà diumenge amb el concert del grup italià d'ska i punk Talco, els madrilenys Tremenda Jauría i Buhos, un grup que enguany no ha parat de fer actuacions. Completaran el cartell Desakato, les cançons combatives de Mafalda, el trio femení Ira, la barreja d'estils urbans de Jazzwoman Periferia Norte i el grup de Tavernes Metall i So. I per cloure la vetllada, sonaran els ritmes

El projecte va més enllà de la música i prou, i sempre es completa amb un bon reguitzell d'activitats. FESTIVERN

de Balkan Paradise Orchestra i la música del discjòquei Bart Brown.

Dilluns, que és la nit de Cap d'Any, serà el dia fort del festival, amb les actuacions d'Auxili, els Catarres, Smoking Souls i el rap de Narco i SFDK. Les músiques del món de La Selva Sur, els veterans New York Ska Jazz Ensemble, el grup d'Alzira la Fúmiga, The Dance Crashers i els discjòquei Plan B seran

els encarregats de donar la benvinguda a l'any nou.

El projecte del Festivern va més enllà de la música i prou, i sempre es completa amb un bon reguitzell d'activitats que apleguen llengua, cultura, esport i tradició. Per això, enguany, l'oferta inclou campionats de futbol, bàsquet i pilota valenciana i també es podran fer tallers de muixeranga i un concurs de paelles.

MALA RODRÍGUEZ, DOCTOR PRATS, TALCO I ZOO, PROTAGONISTES DEL NOU FESTIVAL DE CAP D'ANY BIOCAP

Festivals S'han programat dotze hores de música amb dos escenaris a la Fira Gran Via de Barcelona

REDACCIÓ

Mala Rodríguez, Doctor Prats, Talco, Zoo, Adala i Iseo & DodoSound són alguns dels protagonistes del nou festival de cap d'any Biocap, que s'organitza el 31 de desembre a la Fira Barcelona – Gran Via i que compta amb el segell d'identitat del festival Bioritme, que es fa cada mes d'agost al pantà de Sau.

S'han programat dotze hores de música en dos escenaris. A l'escenari

principal, hi actuaran l'andalusa Mala Rodríguez, Doctor Prats, La Sra Tomasa, Balkan Paradise Orchestra, Zoo, Mafalda, els italians Talco i els navarresos Iseo & DodoSound. El segon escenari, el Dub Stage, se centra en la música d'influència jamaicana i hi actuaran una vintena d'artistes: des dels molt esperats Aba Shanti i Sista Habesha als barcelonins Adala i Paula Bu, passant per Nati Makeda, Pupa Congo, Kram Metsy, Sista Livity, Jah Wind, Little Java, King Siva, Monkey Warrior, Dimas, Dub String, Mighty Caño, Emma Youth, Nyahbin-

ghidub o Purple Rockets.

Gastronomia

La gastronomia també té un paper important al Biocap, que acompanya la proposta cultural amb un sopar de cap d'any amb productes 100% ecològics. Hi ha opció tradicional, vegetariana i vegana i el sopar es farà en un espai còmode per al públic de totes les edats. Una comissió s'encarregarà de vetllar pel bon funcionament i la seguretat en qüestions de gènere, i per això han treballat i format en la previsió d'agressions sexistes.

'Sa Colcada' és un romanç del segle XIX que descriu la celebració de les festes de la Conquesta de Mallorca. E.P.

PALMA RECORDA L'ENTRADA DE JAUME I A LA CIUTAT AMB LA FESTA DE L'ESTENDARD

Tradicions Formen part de la festa, que es fa cada 31 de desembre, la col·locació de l'Estendard i la representació de 'Sa Colcada'

REDACCIÓ

El 31 de desembre es fa a Palma la Festa de l'Estendard, que recorda l'entrada de les tropes de Jaume I a la ciutat de Mallorca el darrer dia de l'any 1229. És una de les festes civils més antigues de tot Europa i l'any 2007 va ser declarada Bé Cultural Immaterial pel Consell Insular de Mallorca.

Els actes comencen a les 10.15, amb la col·locació de l'Estendard Reial de la Conquesta i de la Cimera del Rei Martí a la plaça de Cort, entre tamborers, cos-

siers, cavallets, el Joc de Ministrils del Consell de Mallorca i la Banda de Música de Palma. Després d'una missa a la Seu, es representa *Sa Colcada*, el poema de Pere Alcàntara Penya, a càrrec de Miquelina Lladó i dels al·lots de l'Escola de Música i Danses de Mallorca.

Sa Colcada és un romanç del segle XIX que descriu la celebració de les festes de la Conquesta de Mallorca. Va arribar a tenir tanta popularitat que acabà incorporat a la festa. No solament es recita durant la celebració de Palma, sinó també en alguns altres municipis de l'illa durant la setmana del 31 de desembre.

APLECS DEL SOL IXENT, UNA BONA MANERA DE DONAR LA BENVINGUDA A L'ANY NOU

Tradicions L'1 de gener unes quantes poblacions de la costa catalana reben la primera llum del 2019 amb una ballada de sardanes

Tots els aplecs es fan en caps orientats a llevant.

vw

REDACCIÓ

Hi ha moltes maneres de donar la benvinguda a l'any nou, però una de les més tradicionals és amb els aplecs sardanístics del Sol Ixent. Són una colla de festes que es fan l'1 de gener a trenc d'alba per rebre el primer raig de sol del nou any. Alguns dels més populars són els de la costa empordanesa, que per la seva posició geogràfica és de les primeres zones pe-

ninsulars del país on toca el sol. Però, de fet, els primers de rebre la llum del 2019 seran els habitants de l'Alguer, seguits dels de Menorca i la resta d'illes Balears.

Tots els aplecs es fan en caps orientats a llevant i segueixen un patró força similar: arrenquen a les set del matí, quan encara és fosc, i reben la primera llum a ritme de sardanes i xocolatada. És molt conegut l'aplec que es fa al Cap de Creus, el punt més nord-oriental de la península. Té la particularitat que, una vegada acabada la festa, els més agosarats

poden fer la primera remullada de l'any a la platja des Llaner Gran, a Cadaqués.

A causa de la posició del sol després del solstici d'hivern, el primer raig de sol peninsular entra una mica més al sud, pel Cap de Sant Sebastià. Situat al municipi de Calella de Palafrugell, és famós pel far i per les vistes immillorables. Hi ha més poblacions de la zona, com ara l'Escala, que també fan aplec. En aquest cas és al cap Montgó i les sardanes aniran a càrrec de la cobla Principal de l'Escala.

En molts indrets també es faran àpats populars, com xocolatades i degustacions de neules i torrons. vw

LA NIT DEL PESSEBRE: ELS PESSEBRES DE TOT EL PRINCIPAT OBREN LA PORTA FINS A LA MATINADA

Exposicions La nova iniciativa s'emmiralla en la Nit dels Museus

REDACCIÓ

Seguint el model tan reeixit de la Nit dels Museus, que convida els espectadors a visitar exposicions en horaris poc habituals, enguany la Federació Catalana de Pessebristes farà per primera vegada la Nit del Pessebre. Serà demà, 29 de desembre, i tots els pessebres participants en la iniciativa es podran visitar fins a la matinada. Segons que explica la federació, hi participaran un total de 67 associacions de tot el Principat. És iniciativa amb vocació internacional, perquè es farà en diversos indrets de l'estat

espanyol i a Itàlia, on també hi ha una tradició pessebrística molt arrelada.

Però el principal reclam no és tan sols l'allargament de l'horari d'obertura sinó que hi haurà un bon reguitzell d'activitats paral·leles sobre els pessebres. N'hi ha de moltes menes, però es destaquen les visites comentades als pessebres a càrrec dels autors, col·loquis entorn del pessebrisme, actuacions musicals, recitals poètics i cantades de nades. Per a la mainada hi haurà tallers d'iniciació i activitats solidàries com ara recollides de joguines. A més en molts indrets també es faran àpats populars, com xocolatades i degustacions de neules i torrons. III

Andrew Garfield protagonitza el film d'enjòlit 'Lo que esconde Silver Lake'. ACN

JOSÉ LUÍS CUERDA IRROMP ALS CINEMES AMB LA COMÈDIA D'ABSURD 'TIEMPO DESPUÉS'

El director José Luís Cuerda retorna a la comèdia d'absurd amb la coproducció catalana *Tiempo después*, que recupera el llegat d'un dels títols més reeixits de la seva filmografia: *Amanece, que no es poco*. El film es basa en una novel·la del director i se centra en una societat entorn de l'any 9000, que es divideix entre elits i desheretats. La cinta, que es va projectar al Festival de Cinema de Sant Sebastià dins la secció oficial, compta amb noms com ara Blanca Suárez, Berto Romero, Arturo Valls, Antonio de la Torre i Andreu Buenafuente. Hi ha més estrenes destacades: *Viaje a Nara*, de Naomi Kawasi, amb Juliette Binoche de protagonista; i *La decisió*, del director iraquià Mohamed al-Saradji, que arriba als cinemes en català.

Tiempo después

Direcció: José Luis Cuerda. Intèrprets: Blanca Suárez, Nerea Camacho, María Ballesteros; Miguel Herrán, Antonio de la Torre, Roberto Álamo. Gènere: Comèdia.

Any 9000. Les elits viuen en un edifici que recorda les Torres Blanques de Madrid amb vistes a Monument Valley, mentre que els marginats habiten al bosc en un campament improvisat. Tot es manté igual fins que un dels habitants del bosc entra a l'edifici perquè vol que tastin la seva llimonada, i així comença la 'revolució de les llimones'.

Under the Silver Lake

Lo que esconde Silver Lake

Direcció: David Robert Mitchell. Intèrprets: Riley Keough, Summer Bishil, Riki Lindhome; Jimmi Simpson, Tophér Grace, Andrew Garfield. Gènere: Enjòlit.

Un jove coneix la seva veïna mentre neda a la piscina de casa. Quan l'endemà vol tornar-la a veure, es trobarà que ella ha desaparegut. Això el mena a emprendre una cerca que el durà a recórrer cada racó de la ciutat.

Vision

Viaje a Nara

Direcció: Naomi Kawase. Intèrprets: Juliette Binoche, Mari Natsuki; Masatoshi Nagase, Takanori Iwata, Mirai Moriyama. Gènere: Comèdia.

Una assagista francesa arriba a Nara, on coneix el personatge de Nagase, amb qui connectarà ja al primer moment, malgrat les barreres que hi ha entre ells, com la llengua i la cultura.

La decisió

The Journey

Direcció: Mohamed al-Daradji. Intèrprets: Zahraa Ghandour; Bennet De Brabandere, Ameer Jabarah, Michel Kandinsky. Gènere: Enjòlit.

Bagdad, 30 de desembre de 2006. Sara entra en una estació amb la intenció de cometre un atemptat suïcida, però els seus plans són alterats per Salam, un comerciant que farà que reformuli les seves conviccions. En català.

BRAÇ DE GITANO DE SÀLMÓ FUMAT

Una idea de darrera hora per a l'àpat de cap d'any

Ingredients

Per a fer la pasta de pa de pessic:

- 4 ous
- 1 cullerada petita de llevat Royal
- 1 cullerada de sucre de glassa
- un polsim de sal
- 40 g de farina
- 40 g de Maizena
- un motlle pla de 30 x 40 cm

Per al farciment:

- 4 ous durs picats
- 8 barreteres de surimi
- 200 g de cuetes de gamba bullides
- 1 alvocat
- suc de llimona
- 200 g de salmó fumat tallat prim

Per a la salsa:

- 200 g formatge Philadelphia
- 200 g de maonesa
- sal, pebre negre

Per a guarnir el plat:

- Tomàquets cherry, ou filat, amanida variada, cibulet, alvocats...

NEUS CUSCÓ

Comencem fent la pasta de pa de pessic: en un bol posem els ous ben batuts, amb el sucre, la sal, la farina i la Maizena barrejada amb la cullera petita de llevat Royal. Ho remenem tot ben remenat, que en quedi una pasta. La posem dins el motlle, que haurem folrat amb paper de forn i untat amb mantega. Ha de quedar un pa de pessic molt fi i prim. L'enfornem uns vuit minuts a 180°. Una vegada cuit, l'emboliquem amb el mateix paper, per donar-li la forma cilíndrica, i el cobrim amb un drap humit.

A l'hora de farcir el pa de pessic, el desemboliquem i li traiem el paper. Posem una primera capa de salsa, que fem barrejant la maonesa i el formatge Philadelphia. Després, hi posem el surimi, l'ou picat, les cuetes de gamba tallades petites, l'alvocat també a trossos petits (haurem posat una mica de suc de llimona sobre l'alvocat perquè no s'ennegreixi).

Amb cura, muntem el braç de gitano, donant forma cilíndrica al pa de pessic farcit. Per sobre, el cobrim amb les llesques fines de salmó. Pel voltant acabem guarnint la plata amb tomàquets cherry, ou filat, amanida tallada petita, alvocat, cibulet, etc.

La màscara de Ciutadans
cau arreu d'Europa
després del pacte amb Vox

El prefecte dels Pirineus
Orientals prohibeix totes
les manifestacions de
les armilles grogues

El govern espanyol retira el
recurs contra el català a la sanitat
pública de les Illes

El jutjat número 13 cita com a investigats Vicent Sanchis i Saül Gordillo

El Suprem denega avui el permís als presos polítics per a anar a casa per Nadal